

Izjava ob 4. zjutraj.

Scane mesečno Din 55—; za ino-
semstvo Din 40—; neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:Ljubljana, Knašova ulica št. 5/L
Telefon št. 5072 in 5804, ponoči tudi
št. 5034.

Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politikoUpravištvu: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2056.Izdatnik: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2498.Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem črt. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.843 — Praha č. 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 4. maja.

Francoske volitve in priprave na parlamentarne volitve v Nemčiji so potisnile v ozadje pogajanja za svetovni pakt proti vojni, ki je morda najvažnejši dogodek po sklepu versajskega miru.

Kot smo že večkrat poročali, gre za inicijativo francoskega izvora. Lani je Briand predlagal vladi Združenih držav sklenitev pakta, po katerem se obe atlantski republikanski velesili zavežeta, da nikoli ne uporabita orožja zoper drugo. Ameriško javno mnenje je vsled tradicionalnega prijateljstva bilo v splošnem ugodno razpoloženo namram francoskemu predlogu. Toda Borah in drugi ameriški politiki, ki se odlikujejo že več let s prav posebnim okusom v zunanji politiki, so prisilili Belo hišo, da ni pristala na prvotni francoski predlog, marveč izdelala popolnoma nov osnutek. Po dolgotrajnih pogajanjih je washingtonska vlada v sporazumu s Parizom predložila vladam v Berlinu, Londonu, Rimu in Tokiu osnutek pogodbe, po kateri bi se glavne velesile brez sovjetske Rusije zavezale, da ne bodo v medsebojnih odnosih nikdar več rabile sile in orožja kot argument nacionalne politike.

Ameriški osnutek pogodbe je bil identičen s prvotno washingtonsko zamisljo. Pričakovati je bilo tedaj, da bo francoska vlada brez nadaljnega formuliranja svoje rezerve. Quai d'Orsay je poslal vladam v Londonu, Berlinu, Tokiu in Rimu noto, v kateri izraža svoje nazorje o protivnojem paktu. Francija se v bistvu izraža za Kelloggovo formulo, po kateri se podpisne države odvedu-jejo medsebojni vojni, zahteva pa, da se v pogodbi ugotovi, da ostanje v polni veljavi pakt Društva narodov, locarnski sporazum in arbitražne, oziroma obrambne pogodbe, ki so jih doslej sklenile posamezne velesile ter jih registrirale v Ženevi.

Francoske omejitve so popolnoma upravičene. Čeprav se je o njih vnela živahna kampanja svetovnega časopisja, vendar ni mogoče pobijati resnosti francoskih zahtev. V nediplomatičnem jeziku govornice zahteva Briand: Pakt proti vojni mora biti splošen. V veljavno more stopiti šele tedaj, ko ga podpisajo vse države, ki so sposobne voditi vojno. Izjema je dopustna samo, če na to pristanejo vse pogodbenice sile. Z novim paktom se ne smejo spraviti ob veljavno dosedanje varnostne pogodbe, kakor tudi ne locarnski pakt in obveznosti članstva pri Društvu narodov. Izven vprašanja ostane pravica obrambe za onega, ki je bil brez vzroka napaden. Ravno tako je jasno, da dobe vse države, ki bi podpisale protivnojo pogodbo, proste roke proti krilcu miru.

V francoskih omejitvah je izraženo v glavnem vse, kar mora zahtevati resničen ljubitelj miru. Kdor te rezerve naravnost in odkrito pobija, se izkaže za slabega prijatelja sprave narodov. Del nemškega časopisja je prvotno napovedoval, da bo berlinska vlada brez sleherne omejitve pristala na washingtonski predlog. Ta domneva se je izkazala za neupravičena. Dr. Stresemann se je sicer požužil, da v načelu pristane na osnutek Kellogove protivnoje pogodbe, vendar je pri svojem besedilu upošteval tudi francoske rezerve. Priznal je, da sta pakt Društva narodov in locarnska pogodba obvezni za Nemčijo. Izrazil pa je mnenje, da ta dva diplomatska akta ne nasprotujeta Kelloggovemu osnutku. Z vsjo jasnostjo je priznal sleherni državi pravico legitimne obrambe proti napadalcu, omenil pa je tudi prepričanje nemške vlade, da bodo vse države avtomatično proste obveznosti, izhajajočih iz Kelloggovega mirovnega načrta. V primeru, da je ta ali drugi podpisnik kršil besedilo in njen duh.

Potemtakem ni pravega razloga za razburjanje ob nekoliko hitrem nemškem odgovoru. Dasi Stresemann v prvi vrsti upošteva posebno stališče Nemčije in se z razumljivo naglico poklanja Washingtonu, vendar besedilo njegovega odgovora ne vsebuje ničesar, kar bi ustavilo nadaljnja pogajanja z Parizom. Pri vsem tem se vidi volilna skrb nemške vlade, ki odgovarja volilnim nameram Bele hiše. Nepopravljivega pa se ni zgodilo nič.

Znani nam je poleg mnenja ameriške, francoske in nemške vlade samo poluradno stališče Foreign officea. Pred par dnevi je Chamberlain povedal, da Anglija odobrava v splošnem Kelloggovo inicijativo, da so njegovemu osnutku posebno veselje dominijoni in da ameriška ideja nedvomno služi ideji miru. Dejal pa je tudi, da so potrebni nadaljnji razgovori s kolonijami in Washingtonom. Omenil je še povrhu, da so francoske omejitve prinesle mnogo jasnosti v zapleteni problem.

Rim in Tokio doslej še nista povedala svojega mnenja glede protivnoje pakta. Washingtonu sta sporočila samo, da sta prejela Kelloggovo noto. Kaj bosta odgovorila, je brezplodno domnevati. Gotovo pa je, da je sovražno veselje onega časopisja, ki je iz protivnojih pogajanj sklepalo na nekaj očigleden poraz francoske politike, bilo prezgodnje. Francija s svojimi pridržki ne zastopa

Sedanja vlada ruši parlamentarizem

Zopet viharen dan v Narodni skupščini**Stepan Radić izključen od 10 sej. — Uničujoča obsodba škodljive politike Vukičevićevega režima. — Ponovno prekinjena seja. — Korupcija pri izseljeniškem komisarijatu. — Narodna skupščina odgojena do četrtega**

Beograd, 4. maja, p. Kakor smo že poročali, je vlada v pomanjkanju gradiva za skupščinske razprave seje Narodne skupščine odgodila. Prvotno je nameravala odgoditi skupščino za nedoločen čas, zaradi energičnega protesta KDK je svojo namero opustila in so seje zaenkrat odgojene samo do prihodnjega četrtega. Vlada motivira odgoditev s tem, da morajo imeti skupščinski odbori čas, da razpravljajo o zakonskih predlogih in pripravijo gradivo za seje plenuma. Že danes pa se je pokazalo, da je to le prazen izgovor in da vlada naravnost beži pred Narodno skupščino, boječ se neizprosne kritike opozicije, zlasti KDK.

To je pokazala tudi današnja seja, ki je bila izredno viharna, tako da je bila štirikrat prekinjena. Vso dopoldansko sejo je izpolnila razprava o resoluciji g. Pribečevića, ki je imel pri tej priliki sijajen govor, ostro žigosajoč nedemokratsko in brezbriznost sedanje vlade. Vlada zlasti pa g. Vukičevića kot ministrskega predsednika samega. Za sejo vlada ogromno zanimanje. Diplomatska loža je bila do zadnjega kotička zasedena. galerije pa so bile nabito polne. Da pa bo ironija tem večja, g. Vukičević tudi na današnjo sejo ni prišel in je moral dr. Korošec igrati vlogo njegovega zagovornika.

Dopoldanska seja

Seja Narodne skupščine se je pričela ob 10.30. Pred odobritvijo zapisnika je poslanec g. Petjean protestiral proti temu, da je bila njegova interpelacija stavljena z dnevnega reda včerajšnje seje. Zahteval je, da se ponovno stavi na dnevni red, ker je šele danes prejel od predsedstva Narodne skupščine obvestilo, da je sploh na dnevnem redu. Podpredsednik Narodne skupščine g. Agatonović je njegovo zahtevo odklonil.

Po odpravljenih formalnostih je prišel v razpravo predlog resolucije poslanca dr. Mačka o zaščiti gozdne površine in objekto pri reviziji segregacij. Po kratki utemeljitvi predloga s strani predlagatelja in po soglasju izjavi ministra za šume je bila resolucija soglasno sprejeta.

Nato je prišla na vrsto resolucija g. Svetozarja Pribečevića, ki se glasi: »Narodna skupščina poziva ministrskega predsednika, da ostane z Narodno skupščino v stalnih stikih in da redno prihaja k skupščinskim sejam.«

Med največjo pozornostjo cele zbornice je stopil na govorniški oder poslanec

Svetozar Pribečević

ter v nad 1-urnem govoru obrazložil namen in pomen svojega predloga. Med drugim je izjavil:

Moj predlog ni strankarski, ker predlaga samo to, da predsednik vlade spoštuje dostojanstvo in prerogative parlamenta in da se udeležuje sej, česar doslej ni delal. Vlada je prav za prav samo delegacija parlamenta. Iz tega pa izhajajo tudi parlamentarne konsekvence, da čaie parlament direktive, ki jih mora vlada upoštevati in se po njih ravnavati. Istočasno pa daje parlament vladi pravico, da vodi njegove posle in zategadelj skupščina ne bi mogla sklepati o nobenem zakonskem predlogu brez prisostvovanja in sodelovanja vlade. V drugih državah predsednik vlade ni samo vodja parlamenta, marveč tudi vodja svoje stranke. Drugod postajajo šefi stranke ministrski predsedniki, pri nas pa hoče ministrski predsednik postati šef stranke. Angleški parlament ima vsak teden po štiri seje, ki trajajo navadno pozno v noč. Kljub temu pa prisostvuje celokupna vlada vsaki seji do konca.

Enako je v Franciji. Če bi se tam kdaj zgodilo, da bi predsednik vlade ne bil na seji parlamenta, bi ves parlament planil po konci in zahteval, da pride predsednik takoj na svoje mesto.

Toda ni nam treba hoditi po vzgleda takole daleč. Pogledjmo samo malo v storo predvojni Hrvatsko. V bivšem hrvatskem saboru je bilo nemogoče, da bi hrvatski ban ne prisostvoval seji. Grof Khuen, ki sigurno

samo sebe, ampak tudi svoje manjše zavence. Ona govori — to se po pravici mora reči — v interesu svetovnega miru in resnične sprave med narodi. Pakt proti vojni želi vsi demokratični narodi sveta. Toda ta pakt mora biti iskren, ne sme ropanja željnimi velesilam dopuščati nekaznovanih napadov na manjše države. Biti mora splošen, biti mora odkritosrčen. Samo tedaj bo ploden. Sicer se nam obeta samo nov brezploden poizkus, kakršnih smo doživeli že mnogo po vojni, a so nas vsi razočarali.

ni bil predstavnik parlamentarizma in ki niti ni znal jezika, je bil stalno navzoč na sejah sabora. Celu v vojnem času ni bilo niti ene seje sabora, ki bi se je ne bil udeležil takratni ban baron Skerlec. To pa, kar delate sedaj vi, ki dopuščate, da ministri v Narodni skupščini samo izmenoma dežurajo to je rušenje parlamenta. To, da dopuščate, da predsednik vlade nikdar ne prihaja v parlament da vselej kaže svoje globoko preziranje namram predstavnikov naroda, to znači rušenje parlamenta v parlamentu. (Viharno odobravanje).

Ko je prišel g. Vukičević na vlado, je bila njegova prva skrb, da je odgodil seje Narodne skupščine za dva meseca. Jaz sem to takrat v svoji izjavi označil za državni udar. Ne rečem, da je bila ta označba hiperbolična, vendar pa je bila umešna. Vsi se še spominjate, da so leta 1924, ko je pokojni Pašić po sprejetju proračuna z deklaracijo odgodil parlament, g. Davidović, Korošec in dr. Spaho označili to za državni udar. Ko se je eden izmed mojih prijateljev po tej moji izjavi, razgovarjal z g. Vukičevićem, mu je ta rekel: »Glejte, kaj dela Pribečević in na koga meri, če pravi da je bil izvršen državni udar. To lahko stori samo kralj.«

Stepan Radić: »To lahko stori tudi tako budalo, kakor je Vella Vukičević.«

Predsednik kaznuje Radića s pismenim opominom.

Stepan Radić: No, potem pa popravim in rečem, da je on genialni državnik in sploh genij radikalne stranke.

Posl. Pribečević se je v nadaljnjih izjavah dotaknil tudi zadnjega inspekcijskega potovanja dr. Korošca po Južni Srbiji in naglašal, da je dr. Korošec gotovo potoval z čudotvornimi očali, da je videl vse tako rožnato, kakor slika v svoji izjavi. Sam g. Davidović je označil režim Velle Vukičevića za haiduško zaslužjevanje naroda. Ravno isti g. Davidović pa je pozneje napravil z g. Vukičevićem »trdni grad sporazuma.«

Na ste, kaj govore o današnjem režimu ljudje, kakor so Miša Trifunović, Boža Maksimović, dr. Ninčić, dr. Sršić in drugi.

To so prvaki radikalne stranke in najboljši iz njenih vrst. Če že oni tako govore, kaj preostaja šele nam iz opozicije. Če je Miša Trifunović včeraj izjavil, da predsednik vlade beži pred Narodno skupščino in da uvaža režim šepetanja, režim izjav med štirimi očmi, in če je Boža Maksimović napisal in podpisal, da vodi vlada Velle Vukičevića v Vojvodini izdajalsko politiko, kaj naj rečem potem še mi?

Dočim zatrjuje dr. Korošec, da se cedi po Južni Srbiji mleko in med, je izjavil g. Davidović meni, Radiću in Jovanoviću, da se vrše v Južni Srbiji take grozote, da mora človek obupati. Danes pa šef demokratske stranke dela ravno tisto, kar g. Vukičević, in tudi on ne prihaja več k sejam skupščine. Mi smo g. Davidoviću prinesli rešitev tako rekoč na krožniku, toda on ni imel korajža, da to sprejme in izvede. Demokratska stranka vzdržuje sedanji režim in je zato tudi v polni meri odgovorna zanj.

Pribečević je zaključil: Mi smo stavili to resolucijo, da se Narodna skupščina enkrat jasno izjavi, da ne bo več govora o tajnih silah, ki rušijo naš parlament. Mi hočemo, da se utrdi v naši državi državni parlamentarizem in da Narodna skupščina v svoji deklaraciji zahteva in jasno naglasi, da ne bo trpela vladnega bojkota. To bi storila vsaka po svoobodni volji naroda izvoljena skupščina. Sedanja vladna večina pa je uhlila prestiž Narodne skupščine že s tem, da je verificirala policijske mandate. S tem je sama sebe uhlila in je nesposobna, na napravi sposobne sklepe.

Opozicija je prirejala g. Pribečeviću viharne ovacije, a tudi vladna večina je bila pod globokim vtisom njegovih izjav. Za g. Pribečevićem je takoj povzel besedo notranji

minister dr. Korošec

da mesto odsotnega g. Vukičevića odgovori na izjavljana predgovornika. V obrambo vlade ni vedel navesti ničesar drugega, kakor da je v skupščini vedno zastopana.

Pribečević: Ministrski predsednik nima resora in se zato tem lažje udeležuje sej. Dr. Korošec: Ima pa zato druge zelo važne posle.

Pribečević: Prvi in edini posel ministrskega predsednika je, da sedi tu v Narodni skupščini.

Dr. Korošec: Saj je navzoč vedno kak resorni minister.

Pribečević: Sedaj gre za ministrskega predsednika, ki ga ne morete zastopati vi, ker bi morali biti za to posebej pooblašteni s kraljevim ukazom.

Dr. Korošec: Moj predgovornik je tudi trdil, da vladajo v Južni Srbiji grozne razmere in da jaz nisem imel pravice...

Pribečević: To je rekel Kulundžić, ne jaz. Ne podkajajte tujih izjav meni. Tako pravi Kulundžić in Davidović.

Dr. Korošec: Priznam, da so morda izjeme, toda po ogromni večini je uradništvo vestno in ni krivo za nerednosti, ki jih povzročajo inozemski zločinci. Tako, kakor govorite vi, govorijo sovražniki naše države. (Ostri protesti opozicije).

Pavle Radić: Sram vas bodi, policijski lopov. (Predsednik ga poziva k redu). Dokažem vam, da ljudje beže iz teh krajev, policija pa jim pošilja naloge, da se ne smejo več vrniti.

Pribečević: Če boste delali tako, bom povedal vse, kar mi je rekel o vas g. Davidović.

Pavle Radić: Predložil vam bom pisarsne odloke policije, da se bezunci ne smejo več vrniti. Imam dokaze, da policija ubija ljudi.

Dr. Korošec: To mi res.

Pavle Radić: Res je, in jaz vam bom to dokazal.

Dr. Korošec konča svojo izjavo z odklonitvijo možnosti predloga g. Pribečevića, kar je izzvalo pri opoziciji viharne proteste. Nato je povzel besedo

Stepan Radić

ki je takoj uvodoma tako ostro napadel ministrskega predsednika in dr. Korošca, da so njegove izjave izzvale strahovito prerkanje med opozicijo in vladno večino. V dvorani je nastal tak hrušč, da ni bilo slišati niti besede in je bil predsednik končno prisiljen, da je sejo prekinil.

Ko se je hrup polegel in je bila seja vnovič otvorena je g. Radić nadaljeval svoj govor in naglašal, da je predsednik vlade odgovoren parlamentu za svoje delo. Kot pravi policajec je smatral g. Vukičević, ko je prišel na krmilo, za svojo prvo nalogo, na odgodi Narodno skupščino z enostavnim ukazom v »Službenih novinah«. Vukičević je tudi pripovedoval, da Aleksander Karađorđević nikdar ne bo podpisal ukaza, na katerem bi bilo ime Stjepana Radića. G. Vukičević je za vse to odgovoren Narodni skupščini in ko se bo zopet pojavil na njenih vratih, bo odletel, kakor še nikoli noben bitanga.

Predsednik opominja Radića zaradi nedostojnega izjava. V skupščini znova nastane strahovito prerkanje, v katerem je slišati samo glas poslanca Matijevića: »Vukičević je najslabši človek v vseh državah.«

Med splošnim prerkanjem je zopet povzel besedo minister dr. Korošec, ki je zatrjeval, da g. Vukičević nikdar ni dal take izjave. Za njim se je oglasil k besedi zemljoradnik Vojta Lazić, ki pa svojega govora niti ni mogel pričeti, ker je bil v skupščini tak nemir, da je moral predsednik sejo ponovno prekiniti.

Ko se je nemir nekoliko polegel, je Vojta Lazić v svojem govoru naglašal, da se v polnem obsegu pridružuje predlogu g. Pribečevića. V državi vladajo najtežje prilike, vlada pa ničesar ne dela. Narod gladuje in zahteva del in kruha; v gospodarstvu vlada popoln zastoj, položaj države je naravnost obupen, administracija za vraga, narod protestira, prosi in pošilja resolucije, a vlada se za vse to ne zmeni. Taka vlada ni izraz naroda in mora zato čim prej izginiti.

Edini govornik, ki je branil vlado, je bil radikalski poslanec Sreten Sretenović, ki pa je imel zelo ponesrečen govor. Opozicija ga je ves čas prekinjala. V splošnem prerkanju je predsednik odredil glasovanje, pri katerem je vladna večina, kakor je bilo pričakovati, odklonila predlog g. Pribečevića, naka je bila dopoldanska seja ob 14.15 zaključena.

Popoldanska seja

Na popoldanski seji je prišel najprej v razpravo predlog poslanca dr. Bariše Smoljana in tovarišev glede spremembe in izpopolnitve zakona o prehrani gladujočih. Dr. Bariša je predlagal, naj se čl. 2 tega zakona spremeni tako, da prevzamejo razdelitev podpore v smislu tega zakona povsod oblastni odbori, katerim morajo veliki župani odnosno drugi funkcionarji, ki so doslej opravljali te funkcije, izročiti vse, kar je s tem v zvezi. Predlog so utemeljevali g. Smoljan, Predavec in Novica Saulić. Po kratki debati je minister socialne politike g. Radović predlog odklonil, češ, da je hrana že razdeljena. Med govorom ministra je g. Radić ostro kritiziral postopanje vlade in rabil pri tem zelo ostre izjave. Nastalo je zopet tako strahovito prerkanje, da je moral predsednik sejo ponovno prekiniti.

Po zopetni otvoritvi seje je vladna večina predlog odklonila, naka je prišel na dnevni red nujni predlog poslanca dr. Milana Kostića, ki zahteva, naj se takoj ustavi tožbe državnega erarja proti producentom sladkorne pese v Sremu. Ker je minister za poljedelstvo dr. Vlada Andrić izjavil, da je že izdal tozadevna navodila, je razprava o tem predlogu odpadla.

Zelo zanimiva je bila nato sledeča razprava o resoluciji poslanca Save Kosanovića

o zlorabah pri izseljeniškem komisarijatu.

Lansko leto naša izseljeniška kvota ni bila izčrpana in je preostalo 142 mest, komisarijat pa je odklanjal izdajo potnih listov. Letos je komisarijat izdal vsem velikim županom navodila, naj sprejemajo prilave za potne liste samo do 15. maja in

to vsaka oblast samo za 10 oseb. Četudi sprejemanje prijav še ni zaključeno, je izseljeniški komisarijat že začel izdajati potne liste. Pri tem so se zopet razvile razne afere, ker se vrši izdaja potnih listov izključno le na intervencijo beograjskih advokatov. Poslanec Kosanović zahteva, naj se izdaja potnih listov takoj ustavi, minister pa naj uredi preiskavo in poroča o tem v Narodni skupščini.

V svojem odgovoru je minister socialne politike g. Čeda Radović predlog posl. Kosanovića odklonil. Vzbudilo pa je splošno pozornost, da ni demantiral njegovih trditvev o korupcijskem poslovanju komisarijata. Izjava ministra je izzvala pri opoziciji ogorčene proteste. Vladna večina pa je seveda zopet pokorno glasovala proti temu vseskozi utemeljenemu predlogu.

Sele okrog 7. ure zvečer je Narodna skupščina končno prešla na dnevni red ter na hitro roko sprejela zakon o konvenciji glede zaštite industrijske svojine, zakon o mednarodni registraciji tovarniških zaščitnih znakov in zakon o izločitvi Kastva iz ljubljanske ter Raba iz splitske oblasti ter njuni priključitvi k primorsko-krajiški oblasti.

Pred zaključkom seje je nato predsednik g. Perić predlagal, naj se g. Radić zaradi neparlamentarnih izrazov, ki jih je rabil tekom današnje seje, kaznuje z izključitvijo od desetih sej. Predlog skupščinskega predsednika je izzval pri opoziciji viharne proteste, vladna večina, zlasti pa klerikalci, pa so ga sprejeli z nepisnim navdušenjem in ga seveda takoj sprejela, naka je predsednik dr. Perić predlagal, naj se skladi prihodnja seja šele za četrtek 10. t. m., da bodo imeli skupščinski odbori čas dokončati svoje delo. Opozicija je proti temu odločno protestirala, vladna večina pa se je tudi tu uklonila želji vlade in tako je Narodna skupščina zopet obsojena na teden dni odmora. Na dnevni red prihodnje seje pride interpelacija g. Pribečevića, St. Radića in Joce Jovanovića glede politike Italije na Balkanu. Seja je bila nato ob 20. zaključena.

Oton Župančič začasni upravnik gledališča

Beograd, 4. maja, p. Prosvetni minister je danes sprejel osiavko intendantu ljubljanskega narodnega gledališča g. arh. Kregarja. Intendantške posle bo začasno vodil g. Oton Župančič.

Sava Kukić umrl

Beograd, 4. maja, p. Danes je umrl tukaj upokojeni direktor carin g. Sava Kukić, eden izmed voditeljev radikalne stranke v predvojni Srbiji in dolgoletni član radikalnega glavnega odbora. Kot strokovnjak je zastopal našo državo skoraj pri vsak pogajanjih za sklepanje trgovinskih pogodb.

Ženski sodniki?

Beograd, 4. maja, p. Danes popoldne ob 4. je bila sklicana plenarna seja zakonodajnega odbora, na kateri bi se morala vsiti razprava o sodniškem zakonu. Pred otvoritvijo seje pa so poslanci razen klerikalcev in demokratov predlagali, naj se pri čl. 2 brišejo besede: »Ženske osebe ne morejo postati sodniki.« Ker je bil predsednik zakonodajnega odbora g. Timotijević mnenja, da se mora o tem najprej izjaviti vlada, seje sploh ni otvoril, marveč je sklical prihodnjo sejo za terek dopoldne.

Zavrtnjen napad albanske tolpe

Beograd, 4. maja, p. Notranje ministrstvo je sprejelo iz Kosovske Mitrovice poročilo, da so v minuli noči prekorajili albanski kačaki pod vodstvom znanega razbojnika Salih Adema našo mejo in skušali napasti obojne naselbine. Naše oblasti so pravčasno izvedele za ta napad in ukrenile vse potrebne varnostne ukrepe. Med orožništvom in kačaki se je vnel hud boj, v katerem je bilo več kačakov in orožnikov ranjenih, vodja kačakov Salih Adem pa je bil ubit. Kačaki so se po skoraj dnevurnem boju umaknili v gozdove in pobeignili nazaj preko meje.

Preiskava monostrske afere

Haag, 4. maja d. Tričlanska komisija, ki ima nalogo preiskati listine o pošiljki italijanske municije preko Monostra, se je sestala včeraj v zunanjem uradu. Komisiji pripada nizozemski zunanji minister, čilski poslanik v Rimu in finski zunanji minister. Odbor je povabil v komisijo kot strokovnjake švedskega inženierja Kjellmanna in Angleža Skermana za tehnična vprašanja glede orožja ter Nizozemca Kalffa in Švicarja Ferzingerja za železniška vprašanja.

Čsl. Sokol na skopskem zletu

Praga, 4. maja h. »Československa sokolska obec« je obvestila svoje člane, da namerava v juniju potovati v Skopje. Československa sokolska delegacija prispe na Vidov dan v Skopje ter se naslednjega dne udeleži Jugoslovenskega sokolskega zleta v Skopju.

Otvoritev novinarske visoke šole v Pragi

Praga, 4. maja, g. Danes je bila v stari mestni hiši slovesno otvorena visoka šola za politične znanosti. Svečanost je otvoril prosvetni minister v navzočnosti drugih zastopnikov vlade. Predavanja na novo ustanovljeni visoki šoli se bodo pričela v terek. Prvo predavanje bo imel politični urednik »Matina« Jules Sauerwein.

Kdo lahko postane jugoslovanski državljan

Nadaljevanje razprave o zakonu o državljanstvu v sekciji zakonodajnega odbora. — Pogoji za pridobitev našega državljanstva

Beograd, 4. maja p. Danes dopoldne od 9. do 10.30 je imela sekcija zakonodajnega odbora, ki razpravlja zakon o državljanstvu. Predmet današnje razprave so tvorili pogoji za določbo jugoslovanskega državljanstva. O tem govori čl. 12, ki v končni redakciji določa:

Rednim putem lahko dobe državljanstvo SHS vsi inozemski državljani, ki izpolnijo sledeče pogoje: 1. sami zahtevajo državljanstvo, 2. so v trenutku, ko vložijo prošnjo za državljanstvo, stari 21 let, 3. so najmanj 10 let neprestano naseljeni na jugoslovanskem ozemlju, 4. so odpuščeni iz dosedanjega državljanstva, odnosno imajo zagotovilo odpusta, 5. so neoporečni, 6. dokažejo, da lahko vzdržujejo sebe in svojo družino, 7. imajo zagotovilo kake jugoslovanske občine za sprejem v domovinsko zvezo.

Poročene žene same zase ne morejo dobiti jugoslovanskega državljanstva. Pogoj pod točko 4.

odpade pri osebah, ki sedaj nimajo nobenega državljanstva in pri onih tujih državljanjih, ki po zakonu dotične države ne morejo biti odpuščeni iz državljanstva in ga izgube šele potem, ko si pridobijo drugo državljanstvo.

Čl. 13. je bil sprejet brez spremembe. Poslanec KDK so predlagali, naj se v zakon sprejme določba, da se omogoči sprejem v državljanstvo brez posebnih formalitet onim tujim državljanom, ki so pri nas stalno naseljeni že nad 30 let, če to izrecno zahtevajo. Vlada večina je ta predlog sprejela in je načelnik notranjega ministrstva g. dr. Pirkmajer dobil nalogo, da stilizira tozadevni člen zakona.

Čl. 14. do 19. so bili sprejeti s manjšimi spremembami. Prihodnja seja je sklicana šele za sredo dopoldne. Dr. Korošec se tudi današnje seje odbora ni udeležil, marveč je poslal na sejo načelnika dr. Pirkmajerja.

Načrt uredbe o delovnem času

Uredba uvaja za razne obrate osemurni, deveturni in deseturni delovnik

Beograd, 4. maja p. Ministrstvo socijalne politike je v sporazumu s ministrstvom trgovine izdelalo načrt uredbe o ureditvi delovnega časa v gospodarskih obratih ter uredbo o zapiranju in odpiranju trgovin. Načelnik ministrstva za socijalno politiko g. Dušan Jeremić je dal novinarjem o tem sledečo izjavo:

Uredba je izdelana v sporazumu med ministrstvom socijalne politike in ministrstvom za trgovino na bazi kompromisa med delodajalci in delojemalci na konferenci, ki se je vršila dne 7. in 8. februarja v Beogradu. Pri tem so se upoštevale mednarodne obveze naše države, določbe mirovne pogodbe ter določbe obstoječih zakonov, kakor tudi vladajoče gospodarske razmere v splošnem.

Pri ureditvi delovnega časa pomožnega osebja je bil v glavnem osvojen deveturni delovnik. Osemurni delovnik je uveljavljen za bančna in slična podjetja, za podjetja, ki se bavijo z raztovarjanjem in natovarjanjem železniškega blaga, za vse vrste grafičnih podjetij, za pralnice in kemične čistilnice, za zlatarske, kovaške, ključavničarske, livarske in slične obrate, ki imajo opravka s kovinami, nadalje za elektrotehnična podjetja itd. Deseturni delovnik je določen za trgovine z živili in potrebščinami, kolonijalnim blagom, delikatesami, za tobakarne, prodajalne listov in revij, za prevoz blaga z vozovi itd.

Nedeljski odmor je v načelu določen za vso državo. Izjemo tvorijo kraji izpod 10 tisoč prebivalcev. Nedeljski počitek mora biti v skladu z določbami zakona o zaščiti delavcev.

Glede odpiranja in zapiranja trgovin in obratov velja načelo, da mora biti odpiranje in zapiranje v skladu z določenim delovnim časom. V času od 2. oktobra do 31. marca smejo biti trgovine odprte od 7. do 19. ure z enournim popoldanskim odmorom, ki mora pasti v času od 12. do 15. ure. V času od 1. aprila do 30. septembra pa smejo biti trgovine odprte od 6. do 20. ure, v Dalmaciji pa z ozirom na tujski promet od 4. do 22. ure.

Veliki župani morajo v roku dveh mesecev po uveljavitvi te naredbe v svojem delokrogu točno določiti čas odpiranja in zapiranja trgovin, ki mora biti enoten za vso oblast. Svojo naredbo morajo predložiti pristojni inspekciji dela, ministrstvu socijalne politike in ministrstvu trgovine.

Uredba dovoljuje, da se podaljša odpiranje trgovin največ za eno uro. Pri takih podjetjih je dovoljeno tudi podaljšanje delovnega časa za največ eno uro dnevno. Nedeljski počitek v pekarnah traja od sobote od 4. ure popoldne do ponedeljka ob 4 zjutraj.

Nočno delo je prepovedano za ženske in za mladino izpod 18 let. Za nočno delo se smatra čas od 10. ure zvečer do 5. ure zjutraj. Za mladoletne velja brezizjemno osemurni delovnik in nedeljski počitek. Razen tega se mora mladoletnim omogočiti poseban strokovni šol med delovnim časom.

Za gradbeno podjetja vella načeloma osemurni delovnik. Le v poletni sezoni je za dobo treh mesecev dovoljeno podaljšanje delovnega časa do največ 10 ur dnevno.

Jutri bo govorila Alba Julija

Jutrišnjega shoda rumunske kmečke stranke se udeleži nad 200.000 ljudi. — Strogi ukrepi vlade. — Opozicija bo ponovno zahtevala odstop vlade

Bukarešta, 4. maja. g. Priprave za veliko ljudsko zborovanje v Albi Juliji so v polnem teku. V Albi Juliji je tekem včerajšnjega in današnjega dneva prislo nekaj tisoč kmetov, ki so se bali, da jih bodo pozneje na potovanju zadrževali. Po informacijah tamošnjih poročevalcev se bo zborovanja udeležilo nad 200.000 ljudi. Iz Transilvanije potujejo v oddaljenosti do 200 km dolge kolone kmetov na zborovanje. V Albi Juliji se je prijavilo 40 inozemskih posebnih poročevalcev, izmed katerih so nekateri že prišli. Vlada je uvedla obširne ukrepe, da bi čimlada situacijo. Nekaj tisoč orožnikov in vojakov je postavljenih v okolici Albe Julije. Julij Maniu, ki je prišel že v Cluj, bo jutri dopoldne odstopal v Albi Juliji.

Kakor se zaupno izve od kmečke stranke, bo kongres v nedeljo stavil vladi ponovno zahtevo, da takoj odstopi. Besedilo te resolucije bo takoj sporočeno regentskemu sve-

tu v Bukarešti. Če ta resolucija ne bi imela zaželjenega uspeha, bo kongres naslednjega dne sprejel še ostrejšo resolucijo. Če tudi ta korak ne bi imel uspeha, bo naslednjega dne izvedena demarš, o kateri se zaeukrat čuva še stroga tajnost. Vlada je zelo vznemirjena, ker ne ve, kake korake namerava podvzeti kmečka stranka.

Kljub zagotovilom notranjega ministra, da bo ostal promet v Transilvaniji v dnevnih kongresu popolnoma svoboden, se že pojavljajo v komitatu Alba največje težave. Orožništvo ustavlja avtomobile in zahteva legitimiranje. Pri kraju Turdi so orožniki ustavili kmete, ki so bili na potu v Albi Julijo, pri čemer je prišlo do spopada Sedem orožnikov je bilo ranjenih. Rumunsko časopisje o teh dogodkih ne sme poročati, ker je uvedena najstrožja cenzura. Vsa Rumunija z nepotostjo pričakuje nedeljskih dogodkov.

„Italia“ na Norveškem

Včeraj dopoldne je pristal Nobile v Vadsö. — Skrajno neugodno vreme za nadaljevanje poleta na Spitzberge. — Vihar je poškodoval v Kingsbay velik hangar

Vadsö, 4. maja s. „Italia“, je dopoldne ob 9.10 pristala v Vadsö. Polarno letalo namerava še noč nadaljevati polet na Spitzberge. Posadko so sprejeli domačini z velikim navdušenjem.

London, 4. maja s. Kakor se je pokazalo, se je letalo „Italia“, pri pristanku v Vadsö na več krajih lahko poškodovalo. Zaradi tega je dvomljivo, ali bo mogel general Nobile v prihodnjih 24. urah leteti dalje.

Vadsö, 4. maja s. „Italia“ so tukaj najprej opazili nad varangskimi hribi. Letalo je letelo zelo hitro in se je nad mestom spustilo tako nizko, da se je zdelo, da hoče pristati. Nato se je zopet dvignilo ter letelo na pristo, kjer je okoli 9. spustilo del plina in pričelo odmetavati obtežilni material. Pristalo je popolnoma gladko. Nobi, ki je bilo pri prihodu oblačno, se je kmalu zjasnilo. Vreme je mirno. Mesto je v pozdrav razobesilo zastave. „Italia“ se je pri pristanku neznatno poškodovala na sprednjem delu. Letalci nameravajo že ob 18. nadaljevati polet, ako bo vremenski položaj ugoden. Kakor pa kažejo vremenska poročila, je vreme med Norveško in Spitzbergi zelo neugodno, tako da bo moral Nobile ostati dalj časa v Vadsö kakor je nameraval.

Berlin, 4. maja s. Iz Spitzbergov prihaja Jobova vest, da je močan vihar težko poškodoval veliki hangar za zrakoplove, ki ga je dal pred dvema letoma postaviti Amundsen za „Norve“ in v katerem bi bila sedaj spravljena tudi „Italia“. Vihar je obdrgal velik del stene. Kljub temu upajo, da bodo škodo lahko za silo popravili, tako da se bo mogel Nobile poslužiti tega hangarja. Ladja „Citta di Milano“, ki je prišla na Spitzberge je popolnoma zamrznila. Vsi poskusi, da bi ladjo osvobodili iz ledu, so se dosedaj izjalovili.

Berlin, 4. maja s. Kakor brzojavlja posebni poročevalci „Lokalanzeigerja“, ki je bil poslan na Spitzberge, iz Kingsbaya, se je tamkaj vreme poslabšalo. Za nadaljnji polet zrakoplova je vreme skrajno neugodno. Južno Medvedjega otoka dežuje in piha močni vetrovi. dočim vlada severno oster mraz, tako da je nevarno, da bi zrakoplov med poletom iz Vadsö na Spitzberge zamrznil.

Kingsbay, 4. maja s. Vremenska opazovalnica poroča, da je vreme za nadaljnji polet „Italia“ skrajno neugodno.

Pred transpacijskim poletom

San Francisco, 4. maja. (lo.) Kapetan Kingsford Smith namerava preleteti Pacifiški ocean, in sicer iz San Franciscu v Melbourne.

Smola letalskega rekorderja

New York, 4. maja. g. Letalec Royal Thomas, ki se je 2. maja opoldne dvignil z eno motorom enokrilnikom, da bi postavil nov svetovni rekord v vztrajnostnem letanju, se je moral po 35 urah in 25 minutah spustiti na zemljo, ker se je poškodoval dovod za bencin.

Washington, 4. maja. (be.) Glasom poročil letalskega oddelka je bilo prišlo tekom minulega leta v Zedinjenih državah 200 težkih letalskih nesreč, ki so zahtevale 164 človeških žrtvi.

Tokio, 4. maja. s. Veliko letalo, ki ga je zgradilo prometno ministrstvo za prevažanje potnikov, se je pri poskusnem poletu zrušilo na zemljo. Pri tem je bil ubit pilot, 6 potnikov in več mehanikov.

Novi potresni sunki

Rim, 4. maja. s. Potresna opazovalnica v Faenzi je v pretekli noči zaznamovala močan potres, čigar ognjišče je bilo oddaljeno kakih 1000 km, najbrže na Balkanskem polotoku. Potres je trajal skoraj eno uro.

Carigrad, 4. maja. s. Danes so zaznamovali tukaj tri lahke potresne sunka. Pri predvčeršnjem potresu v Kutariji je bilo več oseb ubitih in ranjenih. Stvarna škoda je znatna.

Atene, 4. maja. g. Po 24urnem odmoru so danes ponoči in dopoldne v okolici Korinta čutili nove potresne sunka. Kakor poročata tukajšnja potresna opazovalnica, so segli ti sunki do 550 km daleč v Malo Azijo. Razdejalni so zadnja poslopja v Korintu, ki so se stala. V zemlji so se odprle številne razpoke. S hribov so se utrgale velike skale. Po raznih krajih se je zopet porušilo več tisoč hiš.

Angleški glas proti fašističnemu zatiranju narodnih manjšin

Pariz, 4. maja d. Tednik „Pax“ objavlja na uvodnem mestu članek bivšega angleškega prosvetnega ministra Fischerja o Italiji in Evropi, v katerem izjavja, da uživa sicer Italija v Angliji mnogo simpatij, vendar pa so največji občudovalci duceja vzemirjeni nad razvojem italijanske politike na Tirolskem. Vsi ti se boje, da bi nadaljevanje take politike lahko omalotilo zupanje v prevladno italijanske vlade. Italija ne more imeti niti najmanjših koristi, ako zatira narod, ki ga ne bo mogla nikdar asimilirati. Razen tega vplivajo zahteve tega naroda neugodno ne samo na odnose Italije do Nemčije in Avstrije, temveč tudi na svobodno zapadne demokracije.

Albert Thomas v Rimu

Rim, 4. maja. o. Predsednik mednarodnega delovnega urada Albert Thomas je danes dopoldne obiskal državnega podtajnika v ministrstvu za korporacije, kjer se je seznanil tudi z glavnimi voditelji fašističnega sindikalnega gibanja. Popoldne je posetil ministra za nacionalno gospodarstvo Belluza, ki mu je podrobno poročal o delu, ki ga je izvršila vlada na polju socialne zaščite, zavarovanja in zadružništva. Zvečer se je Thomas podal v palačo Chigi, kjer je obiskal državnega podtajnika za zunanje zadeve Grandia in se nato sestel z Mussolinijem.

Krvav konflikt med Japonci in kitajskimi nacionalisti

Sanghai, 4. maja. (be.) Med japonskimi in južnokitajskimi četami so izbruhnili v Santungu veliki boji.

Peking, 4. maja. s. V Tsinanfu je 800 nacionalističnih vojakov napadlo japonske čete, ki pa so jih odbile. Na japonski strani so bili ubiti 3 častniki in 25 vojakov.

Tokio, 4. maja. s. Po uradni brzojavki iz Tsinanfu, so južnokitajske čete dale ob 2. napad na skušale prodreti japonsko obrambno črto. Vse Japonce, ki slantujejo izven nje, in inozemce so baje pri tem napadu pomorili. V sedanjem položaju je težko označiti njihovo število. Boj je trajal tri ure, a se je pozneje podel.

Tokio, 4. maja. s. Kakor se izve, trajajo boji pri Tsinanfu še dalje. 3000 Japoncev se bori proti veliki premoci, tako da so se morali zakopati.

Peking, 4. maja. (lo.) Po hudih bojih proti ropajočemu vojaštvu so Japonci v Tsinanfu sklenili z južnokitajskimi četami premirje.

Sanghai, 4. maja. s. Kakor se uradno objavlja, znaša število kitajskih žrtvi pri zadnjih bojih 400 mrtvih in mnogo ranjenih.

Nadaljevanje senzacionalnega procesa v Pragi

Praga, 4. maja. h. Današnja razprava proti morilec Mihalku, Sikorskemu in tovarišem se je pričela z incidentom. Izkazalo se je, da manjkata dva porotnika, in sicer eden iz Češkega Broda, drugi pa iz Smichova. Predsednik je prekinil razpravo ter naročil sodnim zdravnikom, da odidejo v Smichov in ugotovijo, ali je porotnik ostal doma zaradi bolezni. Zdravniki so se v pol uri vrnili s porotnikom. Drugi porotnik iz Češkega Broda je med tem sam prišel, ker se je zakasil zaradi vlaka. Predsednik je nato kaznoval porotnika iz Smichova s kaznijo 200 Kč. Razen tega je odredil, da mora nositi stroške, ki so nastali zaradi zavlačevanja razprave in stroške za avtomobile zdravnikov.

Nato se je pričelo zasliševanje Sikorskega, in sicer samega, ker je sodišče odločilo, da je treba vsakega obtoženca posebej zasliševati. Sikorski je bil bled, se je tresel in od časa do časa bridko zajokal, ko je pripovedoval podrobnosti o umoru. Priznal je svoj čin skoraj v celoti tako, kakor ga navaja obtožnica. Zanimivo so nekatere podrobnosti njegove izpovedi. Tako je pripovedal, da se je dr. Klepetar po umoru deklice obrnil proti truplu in vzkliknil: Res quiescat in pace! Kolebal sem med zverjo in človekom. Kaj sem sedaj? Sedaj sem nadčlovek. Človeku zadostuje samo en dan da spozna srečo v življenju. Iz pripovedovanja Sikorskega se vidi, da je dajal najmočnejšo iniciativo Mihalku. Sikorski je pripovedoval dalje, da je Mihalko peljal deklico pred fingirano poroko v parlament, kjer jo je predstavil odličnim slovaškim politikom. Privedel jo je tudi v uredništvo „Narodnih listov“, da bi s tem ojačil svoj vpliv nanjo. Na nekem sprejemu jo je peljal mimo vile bivšega ministra dr. Vrbenškega ter ji lagal, da je vila njegova in da jo namerava opremiti. Pravni zastopnik dr. Klepetar je hotel dokazovati, da so izjave Sikorskega nezanesljive. Zasliševanje je bilo zaključeno ob pol 16. Jutri bo zaslišan dr. Klepetar.

Iz gozdarske službe

Beograd, 4. maja. p. S kraljevim ukazom je upokojen gozdarski referent pri sreemk poglavarstvu v Kranju g. Anton Komel.

Latinita v Turčiji

Carigrad, 4. maja. (be.) Priprave za uvedbo latinice v Turčiji so končane. Istočasno se je pričelo z izdajo turškega slovarja v latinici. Latinica bo uvedena postopno, in sicer najprej pri pošti in v osnovnih šolah.

Velik požar

Hamburg, 4. maja. (be.) V vasi Gesthach je zgorelo 20 hiš.

Zmeda novega stanovanjskega zakona

Skrajno površne in nejasne določbe. — Kdo je prav za prav zaščiteno. — Potreba pravilnika

Včeraj je izšel v „Službenih Novinah“ novi stanovanjski zakon. Vlada je že s tem, da je stanovanjsko vprašanje odlagala do zadnjega in objavila novi stanovanjski zakon šele sedaj, ko bi moral že 1. t. m. stupiti v veljavo, povzročila splošno zmedo, ki pa jo novi stanovanjski zakon s svojimi povsem nejasnimi določbami le še bolj poveča. Zakon je sestavljen tako površno, da bi bil nujno potreben pravilnik, da bi izpolnil vrzeli tega novega „cvor“ zakona. Dočim novi zakon točno navaja člene prejšnjega stanovanjskega zakona, ki so v prilogi hišnim posestnikom in ostanejo še nadalje v veljavi, so določbe, ki govorijo o stanovanjski zaščiti, tako nejasne, da se ne ve, ali velja glede zaščite po 1. maju samo novi člen 2., po katerem je merodajna za zaščito le velikost stanovanja, ali pa ostanejo v veljavi še nadalje določbe člena 12. stanovanjskega zakona z dne 15. maja 1925 glee zaščitnih oseb.

Kako površno je sestavljen zakon, dokazuje sledeči primer: Če je z novim zakonom razveljavljen člen 12. prejšnjega stanovanjskega zakona, potem bi bil n. or. po novem zakonu z dne 15. maja 1925 glede zaščitnih veletrogcev, ki ima morda 20.000 Din mesečnih dohodkov, a stanuje v stanovanju treh sob ter ima slučajno rodbino štirih članov. Na drugi strani pa v tem slučaju izgubil zaščito državni uradnik s 1500 Din dohodkov, ki ima veččlansko rodbino in mu je bilo od

stanovanjskega urada svojočasno nakazano stanovanje treh sob s kopalnico, ki pa ni instalirana.

Zaradi vseh teh nejasnosti je nastala v stanovanjskem vprašanju s 1. majem največja zmeda, ker niko ne ve, kdo je prav za prav zaščiteno in kdo ne.

Se večjo nejasnost povzroča čl. 2. iz tega člena ni razvidno, ali uživajo zaščito po novem zakonu tudi taki najemniki, ki doslej niso bili zaščiteni. Če so dohodki najemnika po starem zakonu presegali 3000 Din mesečno, ni spadal več pod zaščito. Novi stanovanjski zakon nikjer več ne omenja višine dohodkov, marveč več zaščito samo na velikost stanovanja. Zato bi se dalo sklepati, da so po novem zakonu zaščiteni tudi doslej nezaščiteni najemniki, če obseg njihovega stanovanja ne presega v čl. 2. fiksirane velikosti stanovanj.

Takih in sličnih nejasnosti je po novem stanovanjskem zakonu še cela vrsta. Tako v interesu stanovanjskih najemnikov, kakor v interesu hišnih posestnikov bi bilo, da izda minister socijalne politike nemudoma izčrpen pravilnik k novemu stanovanjskemu zakonu. Hišnim posestnikom in stanovanjskim najemnikom pa bi bilo priporočljivo, da se z odgovorjo stanovanj ne prenašajo. Najbolj priporočljivo pa je spoznavati brez ozira na stanovanjski zakon, ki je verno zrcalo površnosti in malomarnosti sedanjega režima.

Mariborska Glasbena Matica v Švici

Basel, 2. maja 1928.

V silnem dežju so koraljni mariborski pevci zapustili 30. aprila zvečer svoje mesto ter se odpeljali preko Dravograda po koroški železnici v Švico. Okoli 70 pevki in pevcev s pevovodjo Josipom Hladekom-Bolinikom in predsednikom Arnušom se je podalo na negotovo, riskirano turnejo, hoteli vrniti obisk švicarskega naistarejšega p. zbora „Liedertafel“ iz Basla, ki je obiskal Maribor v oktobru l. 1925. Ob 4. uri zjutraj 1. maja sem se, prihajajoč z Dunaja, kjer je ljubljanska Glasbena Matica končevala svoj zmagovalni pevski pohod po Čehoslovazki, sestel z Mariborčani v Schwarzbachu ter nadaljeval z njimi pot proti Innsbrucku in dalje. Do zemlje padajoči težki deževni oblaki, nalivi za nalivi so kazali, da bo 1. maj, največji avstrijski državni praznik pokvarjen za nas in za avstrijske državljane. No. čim dalje smo drveli proti zapadu, tem lepše je postajalo vreme. V Innsbrucku nas je pričakovala na kolodvoru deputacija tirolskega „Sängerbunda“ z generalnim tajnikom dr. Steinmajerjem na čelu. „Sängerbund“ je aranžiral koncert Mariborčanov v Innsbrucku, izlete v okolico, preskrbel še stanovanja za nas, ko se bomo ustavili tu na našem povratku. — Buchs, Švica. Ob prekrasnem Wallenskem jezeru so se pretrgli oblaki in pozdravilo nas je solnce. Črniško jezero v krogu eno samo mesto tisočev in tisočev vil. Vlak drvi s preciznostjo in brzino, kakor lo zamore poznati de država, ki jeni zastupila vojna, ki ji je blagor turistov prvi zakon. Na prvi večji postaji od Curiha proti Baselu, v Badnu so nam prišli naproti poslanci iz Basela. Prišedši na avtomobilih v Baden so morali ustaviti brzovlak, da so nas zamocli ob pravem času ujeti s svojim vlakom. Vstopil je v naš voz g. E. Keller-Handschin, predsednik pev. zbora „Liedertafel“ v Baselu z odbornikom g. Schaeferiem, član „Jugoslovanskega kluba“ g. Orsolić itd. Veselo so pozdravili, razdelili ličen program bivanja Matičarjev v Baslu, kjer bomo ves čas njihovi gostje ter so nas spremljali do Basla.

Na kolodvoru nas je pričakoval v slavnostnih vrstah vs „Liedertafel“ z zastavo, naš jugoslovanski zastopnik častni konzul g. Guggenheim s soprogo, korporativno zbrani „Jugoslovanski klub“ s predsednikom g. Pauerjem in mnogo drugega občinstva.

Izstopivše Matičarje je v zanosnem govoru pozdravil najprej predsed. „Liedertafel“ g. Keller, nakar se je za pozdrav zahvalil predsednik Gl. M. g. dr. Tomlinšek. Dalje je govoril za Jugoslovanski klub g. Pauer, odgovoril mu je predsednik pev. sklega zbora gosp. Arnuš. „Liedertafel“ je zapela svoje društveno geslo, nato pa smo se živahno pozdravljali od vseh strani podali na odkazana stanovanja. Mene in g. Hladeka je odpelal naš častni konzul g. Guggenheim v svojo krasno vilu, kjer ostaneva njegova gosta vse tri dni. Da! nama je slajno stanovanje in avtomobil na milo voljo na razpolago.

Tudi drugi so deloma pomeščeni po privatnih hišah, deloma v prvovrstnih hotelih. Po malo da ne 24 urni vožnji smo si nekoliko opomogli, se orarili in si ogledovali nato starodavni, danes kakor izumrli Basel. Tudi za Švicarje je 1. maj velik praznik.

Basel s svojimi 160.000 prebivalci je najzapranejša točka Švice. Pred minut pol severu nemške, pet minut proti zapadu francoske meje. Na bregovih očeta Rena smo. Mesto je v prazničnih zastavah, narod prepeva po ulicah. Vse je veselo, a mirno, dostojanstveno. Zvečer skupna večerja. Ljubezljivo nam strežijo člani „Liedertafel“. Nato smo bili povabljeni v klubove prostore „Jugoslovanskega kluba“, ki obstoja komaj dva meseca po začetku trgovca g. Orsolića. Ta je pred 20 leti prišel v Basel s 35 santimi v žepu ter hotel takoj kupiti hišo za 70.000 frankov. Danes jo ima, a je ne da za 150.000. Zaben, vesel dečko, duša tukajšnjih Jugoslovencev. Dalje so tu Ljubljancem Zore, študent Pauer, Gregorčič itd. Strašno so veseli, da nas imajo v svoji sred. Pozdravljali sem jih v imenu vseh pevcev, v imenu ljubljane. Maribora, Slovenije, Jugoslavije. Pogostili so nas, toda utrujeni pevci so morali domov pod odeje, karli današnji koncert ih mora hmeti sveže in čvrste. Basel je muzikalno jako kritično mesto. Tu dirigira opero in koncerte Feliks Wengartner, koncertira Kreisl, tu gostujejo znameniti nemški in francoski virtuozni pevci.

Jutri, 2. maja je ozled mesta in njegovih znamenitosti, ozled zoološkega vrta, opoldanski banket, ob 3. svečan pozdrav mestnega zastopstva in državnih funkcionarjev, zvečer pa koncert v „Musiksalu“.

Zopet atentat na sovjetskega zastopnika v Varšavi

Varšava, 4. maja. g. Nocoj je Rus Vojčehovskij na oglu Maršalkovske ceste z revolverjem napadel trgovskega pooblaščenca sovjetskega poslanstva Ličarova, ki se je peljal z avtomobilom. Ličarova, ki se je vozil v spremstvu uradnika sovjetske delegacije Dijačkonova, sta dva strela in drobci šip lahko ranila na prsih. Odpeljal se je takoj na rešilno postajo, kjer so ga za silo obvezali. Vojčehovskij, ki je hotel oddati proti Ličarovu še tretji strel, pa mu je orožje odpovedalo je po atentatu zbežal v bližnji dom ruskih emigrantov, kjer se je skrtil. Policija ga je začela takoj zasledovati in ga je kmalu prišla. Vojčehovskij je šel policijskim agentom naproti in jim je brez opora izročil orožje. Atentator je 24letni ruski dijak, ki je bil vpisan na visoki šoli za politične znanosti. Pri zaslišanju je izjavil, da se je hotel maščevati za svojega očeta, ki je bil umorjen za časa boljševiškega prevrata. Atentat ni političnega značaja.

Nove obsodbe italijanskih komunistov

Rim, 4. maja. o. Pred posebnim tribunalom za zaščito države je bil danes zaključen proces proti 12 komunistom iz Južne Italije, obdolženim, da so l. 1925. vršili revolucionarno propagando v Siciliji in Kalabriji, da so ustanavljali orožene komunistične oddelke in pripravljali vstajo proti režimu. Glasom obtožnice so obtoženci delovali v okvirju revolucionarnih komunističnih organizacij, ki so bile v stalnih stikih z Moskvo, odkoder so sprejemale tudi denarna sredstva. O zvezah italijanskih komunistov z Moskvo pričajo razna pisma, ki jih je zaplenila policija. Med zaplenjeno korespondenco je med drugim tudi pismo, v katerem se italijanski komunisti opravičujejo, da ne morejo poslati obračuna za nekatere mesece l. 1925., ker je bil aretiran takratni blaginjak italijanskih komunističnih organizacij, Komunisti so bili organizirani popolnoma po vojaškem vzoru z izvečnimi voditelji, s strogo disciplino ter so žuvali najstrožjo tajnost glede zaupnikov in njihovih bivališč. Osrednji izvrševalni odbor je dajal posebnim komunističnim celicam svoja navodila potom raznih krajevskih in potujočih zaupnikov ter je pri tem postopal zelo previdno. Voditelji komunistov v Messini je bil poslanec Lo Sardo. Obtoženci so priznavali, da so se udeleževali kot komunisti, da so vršili komunistično propagando, izjavljali pa so, da tega ne smatrajo za zločin. Danes popoldne je bila objavljena razsodba. Glavni obtoženec Pianezza je bil obsojen na 15 let ječe, ostali obtoženci pa na ječo od 4 do 13 let. Bivši poslanec Lo Sardo je bil oproščen, ker je bil že prej obsojen zaradi komunističnega delovanja.

Demisija egiptskega finančnega ministra

Kairo, 4. maja. (lo.) Finančni minister Mohamed Mahud paša je iz zdravstvenih razlogov demisijonal. Nadomestil ga bo najbrže drugi liberalci, da se ohrani vladna koalicija.

Brazilijski izven Društva narodov

Rio de Janeiro, 4. maja. g. Predsednik Luiz je izjavil, da še vedno obstajajo vzroki, zaradi katerih je Brazilijska izstopila iz Društva narodov. Zaradi tega Brazilijska ne bo sprejela povabila Društva narodov, da bi zopet vstopila.

Naši kraji in ljudje

Za Bolgare!

Za žrtve potresa na Bolgarskem je »Jutro« prjelo 4. t. m. tele prispevke: Keglaski klub Svobodnih v Mariboru, 500 Din; Rihard Fries, tu 20 Din; Učiteljski zbor ženske realne gimnazije, tu 300 Din; Anton Flego, tu, 10 Din; Anton Vilar, postaj. mojster, Ribnica, 5 Din; Alojz Konomichl, Jurovci-Ptuj, 50 Din; Julij Mlakar, učiteljica, Beltinci, 10 Din; Mili Azman, učiteljica, Beltinci, 10 Din; Josip Bancon, Sv. Križ pri Litiji 25 Din, Ivan Steiner, Zagorje ob Savi, 10 Din. Rudolf Jesih, Kočevje, 10 Din; dr. Tone Hrovat, zdravnik, Ormož, 100 Din; Železničarji postaje Kotoriba, 165 Din; Nameščenci pošte Kranj 33 Din; Uslužbenici postaje Murska Sobota, 170 Din; Neimenovani v Mariboru 100 Din; ga. Mija Milčeva v Ljubljani, 50 Din. Skupaj 1628 Din, z deslet nabiranjem 9741.75 Din, skupaj 11369.75 Din. Iskrena hvala!

Upravništvo »Jutra« prosi, da se mu pošilja denarne zbirke po poštni nakaznici ali pa na posebni položnici, na kateri naj bo v prostoru za poročila navedeno, da je denar namenjen za žrtve v Bolgariji.

Ljubljana, 4. maja 1928.

»JUTRO«.

Akademija in Galerija

Na članek, ki smo ga objavili dne 1. t. m. izpod peresa g. E. G., nam je poslala Narodna galerija naslednji odgovor:

Dograditev Akademije znanosti in umetnosti in Narodne galerije je v polnem razmahu. Vse Slovence smo pozvali, da nam s sodelovanjem pomagajo; tedenski izkazi stekajočih se prispevkov kažejo, da Slovenci razumejo pomen svojih najvišjih kulturnih zavodov in da jih potrebujejo. Kakor nam je vsaka pomoč potrebna in uvažujemo nasvete, tako moramo odločno nastopiti proti zmedli, katero je povzročil pisec E. G. s člankom: Univerza, Akademija, Galerija (»Jutro« 1. 5. 1928, št. 102). Na podlagi tega članka moremo tendenco pisarjevo smatrati za premišljeno in namenoma pred nabiralnim dnevom lansirano beganje naroda.

Pisec E. G. je za Akademijo in Galerijo, je pa proti nastanitvi v Narodnem domu; je za univerzo, dvomi pa o njeni trdnosti in častnosti in napredku, dokler za njo, za Akademijo in za Galerijo ne bodo sezidane naše nove Atene pod Cekinovim gradom. Je za črke ameriških multimilijonarjev, s katerimi naj bi sezidali ogromne palače, ne upoštevajo pa stavb, ki so jih Slovenci zgradili za nabiranimi kraji in pod katerih streho se naši kulturni instituti dobro počutijo, dokler nimajo novih Aten. Ta premišljevanja pisca E. G. spadajo v nerazumno sfero. Vražje kopito pa se modelira pod temile mislimi: Prezidava Narodnega doma bi stala ogromne vsote; prezidava bi ne odgovarjala namenu; škoda je v to pošlopje zabijati denar; tako je mnenje večine likovnih umetnikov; v zadnjem trenutku svarimo, da obvarujemo razočaranja in kesanja plemenitega darovalca; Narodni dom pustite, kakršen je, da se porabi v druge namene!

Pisec E. G. ne navaja nobenih konkretnih utemeljitev svojih misli; jasno pa je, da z njimi hoče škodovati nabiralni akciji in da je določil Narodni dom v »druge namene«. Zato izjavljamo: za nas je Narodni dom popolnoma realna stavba na zemlji in ne v oblakih; ta stavba je streha Akademije in Galerije, dočim je projekt pod Cekinovim gradom zaenkrat še nerealen in bi njegove stavbe Akademija in Galerija nikoli ne zmogli.

Stavba Narodnega doma je bila od graditeljev namenjena za stalno in lepo domačijo društvu, ki se z umetnostjo in znanstvom pečajo; in ta stavba postane lastnina Matice Slovenske, če se plačajo dolgotrajni; tako pravijo pravila društva Narodni dom, ki mu je bila stavba izročena v oskrbo in v varstvo. Na podlagi tega pravila je Matica Slovenska v dogovoru z društvi »Pravnik«, »Znanstveno društvo za humanistične vede« in »Narodna galerija« določila, da imej Akademija in Galerija svoje prostore v tej stavbi. Društvo Narodni

dom je predloženo željo upoštevalo in sklenilo, dati prostore v šestdesetletni najem tem-le društvu: Sokolskemu društvu v Narodnem domu ter Narodni galeriji in Akademiji znanosti in umetnosti. Akademija in Galerija sta dobili v šestdesetletni najem tri lokale v pritličju in celo prvo nadstropje pod zavezo, da stavbo popravita od strehe do kleti, zunaj in znotraj, in da skrbita zanjo vso 60-letno najemno dobo ter da prevzmeta dolg na stavbi. Sokolova in galerijska najemna doba sta se vknjižili. Društvo Narodni dom je ravnalo v smislu pravil in po štiridesetih letih izročilo hišo namenom znanosti in umetnosti.

Iz navedenega sledi, da mora biti stavba popravljena, če noče trpeti razpadanja; društvo Narodni dom sredstev za popravila ni imelo, pač pa je imela svoj stavbeni fond mnogo pred pogajanjem za prostore z društvom Narodni dom Narodna galerija, ki je bila edina pripravljena hišo renovirati.

Skrb za hišo, ki jo je zgradil slovenski narod, njeno obvarovanje pred razpadanjem in najnujnejše adaptacije za razstavo galerijske zbirke, so po pisu E. G. zabijanje denarja, v resnici pa pomenijo varovanje narodne lastnine! Nabavljeni inventar za dostojno nastanitev umetnostnih zbirk nam ne pride v izgovor, ker ga bomo vzeli takrat s seboj, ko nam bo pisec E. G. pripomogel do nove stavbe v novih Atenah.

Bodimo velikopotezni, ko hočemo veliko ustvariti, vzklila pisec E. G. Mi pa pravimo, bodite realni in pošteni in ne množite herostratskih dejanj in namenov v zgodovini slovenskega naroda in njegove kulture.

V imenu društev, ki snujejo Akademijo znanosti in umetnosti

Narodna galerija.

Dva zanimiva dogodka z Doleniskega

Pustolovec Grčar, lažni agronom in inženjer, pred novomeškim sodiščem. — Star keltski grob na Brezjah, kjer so baje zakopani zakladi oropani.

Novo mesto, 4. maja

Pred kazenskim senatom se je te dni zagovarjal zaradi raznih deliktov znani pustolovec Slavko Grčar, rojen leta 1896 v Novem mestu, pristojen v Ljubljano, bivši lesni trgovec, že kaznovan.

Iz obširne obtožnice posnemamo, da se je Grčar izdal za agronoma, inženjerja in lesnega trgovca. Posebno rad je tvezil ljudem, ki si jih je izbral za svoje žrtve, da bi si rad kupil večje posestvo. Ko se je lani mudil v Novem mestu, je n. pr. kupoval graščino Srebrnice. Kjerkoli se je tu pokazal, so ga imeli za denarnega moža, čeprav je bil v resnici brez beliča. Šele, ko je pričel ostajati dolžan za hrano in stanovanje in si je pričel izposojati denar, so pričeli sumiti, da ne more biti z možem vse v redu. Te sumnje so bile potrjene, ko ga je nenadoma vzela noč, ne da bi poprej poravnal svoje obveznosti.

Medtem pa so se njegove potegavščine čedalje bolj množile. Prebrisan kakor je, je potuhtal, da bi bilo najbolje, če goljufa za majhne zneske. Ko se je po dveh letih skoro nepretrganem delovanju posrečilo lažni inženjerja letos 4. februarja aretirati, so skoro dnevno prihajale prijave ogoljufanih. Med drugimi je osleparil: trgovca Antona Rojca v Ivančni gorci za 600 Din, posestnika Stano Telbanovo v Dolah za 520 Din, posestnika Marijo Žitkovo na Verdu za 80 Din, gostilničarja Frica Wallanda v Križevcih za 180 Din, gostilničarko Minko Jemčevno v Novem mestu za 195 Din, natakarico istotam za 400 Din, trgovčevno ženo Sonjo Radoničevno v Ljubljani za 141 Din, voznika Ferdinanda Šiško v Krškem za 70

Din, gostilničarja Frana Šušteršiča v Hotinji vasi za 77 Din, trgovca Stanislava Kneza v Križevcih za 40 Din, finančnega preglednika Frana Kunca v Ljubljani za 60 Din, župnika Janeza Filipiča v Krškem za 100 Din itd.

Obtožnec, ki je začel iskati svoje žrtve tudi med ločenimi ženami, kakor je razvidno iz obtožnice, je srednje velike postave, eleganten ter zelo sigurnega nastopa. Svoje številne grehe je skušal zagovarjati z brezposelnostjo, vendar mu senat ni verjel. Obsojen je bil na 6 mesecev težke ječe.

V Gotni vasi so neznanzi zlikovci odkopali na hribu, ki mu pravijo domačini Brezje, do 2 metra globok grob, ki je baje še iz keltskih časov, in odnesli več zgodovinskih znamenitosti.

Hrib Brezje uživa velik sloves radi dveh prastarih grobov, v katerih je slutil lastnik posesti in mlinar g. Fran Bon mnoge dragocenosti. To so izvedeli nepoklicani elementi in se namenili g. Bona prehiteti z odkopavanjem zemlje. V noči od sobote na nedeljo so odkopali en grob in pobrali iz njega razno posodo. Več kosov te je našel naslednjega dne lastnik, ko je prišel, kakor običajno, pogledat k grobovom.

Za Brezje se sedaj zanima več strokovnjakov geologov. Kakor čulemo, bo g. Bon v kratkem odkopal drugi grob da se prepriča, kaj hrani v sebi. Seve bo moral poiskati, ker govori ljudstvo, da so na Brezjah zakopani zakladi in se utegne pripetiti, da odkopljajo zlikovci tudi drugi grob, če ga ne bo lastnik medtem zastražil.

Tragična smrt občinskega reveža

Poljčane, 4. maja

V noči od 30. aprila na 1. maj si je v stari občinski hiši z britvijo prerezel vrat občinski revež Anton Hraček. Ko so samomor odkrili, je bila vsaka pomoč izključena: stari Hraček je bil že več ur mrtev. V občinski hiši sta v isti sobi skupaj s Hračkom stanovali še dve občinski ubogi. Ko sta ponoči čuli ggrajoče glasove Hračka, ki se je boril s smrtjo, ste se, ne vedoč, kaj se godi z njim, hudovale nad njim, češ, naj bo pri miru in naj jih ne moti v spanju.

Pokojni Hraček je bil izkušen ključavničar, ki je bil skoro vse življenje zaposlen v tujini. Tako je delal v Gradcu nad 30 let. Ker si ni v Avstriji preskrbel pravočasno domovinske pravice, so ga po prevratu odslovili brez vsake odškodnine, kar je že priletnega moža zelo potrla.

Hraček je delal zadnje čase pri g. Smehu, kovaču v Peklu. Pred kratkim ga je obiskal neki fant iz Poljčan ingra prosil, naj mu naredi duplikat ključa od kleti, ker želi imeti cče svoj ključ in mati svojega. Ker je Hraček fantovega očeta dobro poznal, je ključ kmalu izgotovil. Po več tednih se je prepiral, da je fantu nasedel, ker je potreboval ključ sam, da je lahko kradel vino iz kleti. Ko je oče zasledil tatu v osebi svojega sina in je ta povedal, da mu je ključ izgotovil stari Hraček, je razjarijen oče odšel nad mojstra Smeha, ki je bil nato primoran, da je starčka odslovil. Ker je bil starček že itak nezmožen za delo, ga je morala občina sprejeti v ubožnico.

Po vasi se govori, da je bil Hraček v ubožnici brez oče. Iz sosednje občine je nekdo dobrotnik daroval revežu odejo in eno ruho, a so mu oboje odvzeli. Hraček je prosil, naj ga spravijo v bolnico; prošnje mu niso uslišali. Ko ni mogel več hoditi od hiše do hiše na hrano, mu je večkrat tudi ni nihče dostavil. Prejemal je od nekaterih mesto hrane 2.50 Din dnevno, češ, da ima dovolj za en dan, drugi zopet so ga zapodili od hiše, ko je bila vrsta na njih, da mu dajo hrano, češ, da jim itak ni bil nič.

AKADEMIJA V DRAMI

naših NAJMLAJŠIH

jutri, dne 6. maja ob 3. uri popoldne.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Začetek ob 20.

Sobota, 5.: Zaprtlo. Nedelja, 6.: »Herman Celjski«. Premijera. Abonma.

Ponedeljek, 7.: »Roka pravice«. A.

Ljubljanska opera

Začetek ob 1/4 20.

Sobota, 5.: »Marta«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Nedelja, 6. ob 3. popoldne: »Grofica Marica«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Sobota, 5.: »Jesenski manever«. B. Kuponi. Nedelja, 6.: »Dobri vojak Švejk«. Kuponi.

Premijera. Novačanova izvršne drame »Herman Celjski« bo v ljubljanskem gledališču v nedeljo, dne 6. t. m. Delo se odlikuje po izredni napetosti, znatja oseb so jasno risani. Naslovno ulogo Hermana Celjskega bo kreiral gosp. Levor, sina Friderika bo igral gosp. Gregorin, Hermana mlajšega gosp. Jan, italijanskega kaplana Eneja Silvija gosp. Rogoz, patra Melhiorja gosp. Cesar, viteza Jošta gosp. Skrbinšek, žida Aroha Salobira gosp. Kralj, Uloga kraljice Barbare je poverjena ge. Mariji Veri, uloga Veronike ge. Nablocki, uloga Blažene ge. Marii Danilovi. V ostalih ulogah nastopajo gg.: Peček, Medven, Jerman, Lipah, Plut, Sanci, Zagar in Kosič. Muziko za sceno je zložil komponist gosp. Slavko Osterc; izvajala

jo bo dravska divizija. Osnutki za nov dekor izvirajo od prof. Vavpotiča, režijo vodi g. prof. Sest. Predstava se začne točno ob 8. Zamudniki bodo morali počakati do novega dejanja. Vstopnice se prodajajo pri dnevnih blagajni v operi. Predstava se konča predvidoma po 11 uri.

Iz ljubljanske gledališke pisarne. Danes, v soboto zvečer se poje v operi »Flotova Marta« po izredno znižanih cenah. V nedeljo popoldne je na repertoarju »Grofica Marica« izven abonmaja po znižanih cenah. V torek, dne 8. t. m. bo premijera Puccinijeve »Deklice z zlatega zapada«. Dobrodelni koncert v prid žrtvam bolgarskega potresa se bo vršil v sredo, dne 9. maja v Unionu. Na produkciji nastopi tudi ljubljanska Glasbena Matica s šestimi zbori.

»Jesenski manever« za red B in ne C, kakor je bilo pomotoma javljeno, se vrši v soboto, 5. maja v mariborskem gledališču. Redko katera opereta je bila tako simpatično sprejeta kot »Jesenski manever«; zato pripravljamo nje obisk prav posebno.

Sloviti zbor domskih kozakov, ki je obšel s svojimi koncerti skoro ves svet, nastopi prvič v Ljubljani v ponedeljek, dne 14. t. m. v unionski dvorani. Zbor ima velik sloves ter je na glasu kot eden najboljših moških zborov cele Evrope. Predprodaja vstopnic od četrtka dalje v Matični knjigarni.

»Herman Celjski« v knjigi. Pred premijero Novačanova mogočno zasnovane drame »Herman Celjski« naj bi vsak, ki hoče imeti

še večji užitek z odrskim delom, prebral dramo v knjižni izdaji. »Hermana Celjskega« je izdala v lični opremi »Tiskovna druga« v Ljubljani. Broširan izvod stane 40 Din, vezan pa 48 Din in se dobiva pri »Tiskovni zadruzi« ter v vseh večjih knjigarnah v Sloveniji.

Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske nastopi v sredo, dne 9. t. m. v veliki dvorani hotela Uniona na koncertu, ki se priredi na korist bolgarskih žrtav. Na tem koncertu poje pevski zbor Glasbene Matice nekatere zbere svojega češkega programa, ostali del koncerta pa izpolnijo člani slovenske opere in operni orkester. Predprodaja vstopnic bo od ponedeljka dalje v Matični knjigarni.

Glasbeni festival v Beogradu. Beograjski glasbeni festival, katerega priredi 5. in 6. t. m. jugoslovenska sekcija internacionalne družbe za sodobno glasbo, ima sledeči program: V soboto, dne 5. maja ob 8. zvečer v veliki dvorani: »Koncerto« kvartet od Lhotke, in »Kvartet za pogrebni marš« od Mihovila Logarja (izvajajo Žikovci). »Pesmi iz Južne Srbije« od dr. Milojke Milojevića (izvajajo Ivanka Milojevićeva). »Mala klavirska svita« od Predraga Miloševića (izvajajo skladatelji). »Himna človeka« od Jovana Bandurja (izvajajo 12 članov pevskega društva »Obilič« in komorni orkester, dirigira skladatelj). V nedeljo, dne 6. maja ob 11. dopold. v Narodnem pozorišču: »Balkanska simfonija« od Stolcerja - Slovenskega. »Karneval« od Dobroniča, »Sunčana polja« od Berse, »Igre« od Hristića, in »Mlada Breda« od Škerjanca. (Izvajajo beograjska filharmonija, Dirigenti: Matačić, Hristić in Brezovšek). Za Slovence se udeležiti festivala skladatelja Lajovic in Slavko Osterc,

koli v korist in da ga ne bodo podpirali. Tako je mož prav o Veliki noči naletel na nekega zelo premožnega posestnika, ki ga je spodil brez hrane.

Ko so v noči na 1. maja pripravljali fantje mlaje, prepevali in se veselili, sta obup in beda premagala izčrpanega starčka. Ponoči je izvel ostro britev ter si jo z vsilo dvakrat zasadi v vrat. Zjutraj se je nudi njegovima sestanovalkama grozen prizor: na revni in razdrapani postelji je ležal starček mrtev v mlaki krvi.

Dogodek je vzbudil v vsej okolici mnogo razburjenja. Splošno se poudarja, da je zadnji čas, da se napravi red v ubožnici, kjer imajo vse boljše prostore v najemu, dočim služi najslabša izba — bivša shramba, ki je brez poda in vlažna, za stanovanje občinskih revežev.

Na Sušaku

Danes je »najboljša« zveza s Sušakom z jutranjim dolenjem. Lepa je pot na Sušak preko naše Dolenjske in Hrvaške, vendar je predolga. Za ljubljancema se prične najbolj interesanten del vožnje prav za prav na postaji Plase, kjer ugleda popotnik prvič morje. Diven je razgled od tam na našo krajino Adrijo. Tam pa že tudi vidimo prvo muko naših Primork Tale čas hodijo v Gorski kotar po krompir, ki je ostal od saditve, in ga znašalo po več ur daleč na utrjenih ledjih, ali v Bakar, ali celo na Sušak, da si primučijo par dinarjev. Vse te žene so oblečene v črmino kakor da žalujejo za vsemi onimi tam preko. Ko dozorijo tam spodaj prve črešnje, jih nosijo v mrzli Gorski kotar, in ko dozorijo tudi, jih prenašajo zopet na Sušak. Večno prenašanje tovorov, trpljenje in muke.

Ob progi se vrste lične, tipične primorske hišice, ki jih obdajajo vrtni, zasajeni s trto, španskim bžgom in cipresami, na oknih kimajo pisani cvetovi, za katerimi žare oči lepih Primork. Promet na sušaškem kolodvoru je živahen, — začena se tujski promet. Mesto dobiva novejša lica. Tam na Rečini so danes odstranjeni sledovi D' Annunzijevih »junakov« in nov most duži dva nasprotna svetova. Na naši strani sta postavljene dve majhni, vendar lični zgradbi za carino in policijo. Na nasprotni strani vihra na visokem drogu: italijanska zastava.

Čul sem povpraševati Nemce na naši strani: »Wo ist die jugoslawische Flage?« Res, kje je drog s pomorno palopajočo našo državno zastavo, ki naj bi bila znak našega ponosa. Časti in sile na našem Primorju? Ali nas je strah? Malenkost se zdi to komu, ali na moji je treba biti malenkost! Na dan torej z jugoslovenskim praporom na Sušaku! Ob tej priliki še besedo o naših zastavah. Te naj bodo vedno dostojne v obliki in barvi!

Sušak se letos dostojno pripravila na poset gostov, zlasti inozemcem. Videti je, da zmaguje povsod princip solidnosti, ker le na ta način bo mogoče trajno računati z rednim obiskom tujcev. V prvem hotelu stane veličanska porcija okusnih ribic 12 Din, kar gotovo ni pretirano, če primerjamo cene piva v Ogulinu, kjer velja čaša 5 Din. Verjete, da so potniki odklonili kar po vrsti in »buletije« je lahko spravil svoje pivo ali ga popil sam. Na Sušaku se domačini, če so v družbi gostov, vedno zanimajo za cene, kar je prav in hvaležno. Zlasti naš Jaka, ki vodi gradske finance, prekontrolira vsake postavke v računu in prime takoj »oberja« za ušesa, če ni kaj prav. To se baje zelo redko zgodi. Ker smo že pri oberjih naj omenimo še enega, ki ima — umetna ušesa. Pa so tako imenitno ponarejena, da jih zvečer ne ločiš od »pravih«. Stavim kaj, da bi bilo potrebno »priporočiti« marsikomu njegova »izdajalska« ušesa, ki jih krst navadno ne preoblikuje v tolike, da bi se moglo zabrisati — porekle.

Nastali so lepi dnevi in večerne promenade so zelo živahne. Med koketnimi Sušačankami šetajo naši zagorski pomorci. Smeš in živahno gestikuliranje izdaja južno kri, ki polje zlasti sedaj v lepi pomladi nad vse živo.

Tam na Brajdici let ob prihodu in odhodu parnikov zelo živo. V jutranjih urah se vračajo utrjeni ribiči z nočnega lova s plenom, ki se spravi po sortiranju takoj na trg. Čudovito je to naše morje, ki preživlja tisoče in jim daje hrane, zaslužka in zdravja. Postreščiki prihajajo s težkimi torovi ki jih odlagajo na parnike. Skromni so v svojih zahtevah. Za 5 Din ti nese velik kovčeg iz mesta v pristanišče ali narobe.

Največji uspeh te sezije! — Največji film sezije! — Molstrsko delo slavnega: FRITZ LANG-a

V glavnih vlogah najboljši igralci moči »Ufe«: Rudolf Klein-Rogge, Gerda Mauras, Willy Fritsch itd. Zaradi ogromne dolžine filma, 4600 m, predstave danes ob 4., 1/4 8. in 1/4 10. — Predprodaja vstopnic od 10. do 12. dop.

Tel. 2730 Kino »Dvor«

Gore lesa so natovorjene v lesnih skladiščih, ki reprezentirajo milijonske vrednosti. Tesno nam pa je pri srcu, ko gledamo tja na Reko, ki bi bila živa in bi dajala kruha tisočim, tako pa umira... Jadranska plovdba skrbi za promet po našem morju. Vsega zaupanja je vredno to društvo, na njenih parnikih se potuje zelo ugodno in človek se med prijaznim pomorščaki takoj udomači.

Drzen vlom v tovarni vlak

V sredo ponoči so opazili pri vlakih, ki so pasirali postajo Laze med 20 in 21. uro, da so se pojavili vlomilci, ki so poskušali pri tovarnih vlakih svojo srečo. Preiskave so dognale naslednje: Pri tovarnem vlaku, ki je vozil tisti čas proti Ljubljani, so neznan storilec odprli tri vagona. Posel pa jim ni šel tam v cvetje in je bil ves njihov napor zaman. V enem vagonu so bili namreč veliki zaboji taje, s katerimi se tatovi niso mogli okoristiti. V drugih dveh pa so bile natovorjene vreče s cementom. Tudi ta vsebina ni prijala dolgotrajnejšem. Zaradi tega so opustili stikanje v tem vlaku in so se polotili raje drugega, ki je par minut nato privozil iz Ljubljane. Pri tem vlaku so odrgali pet plomb.

A na njihovo veliko ogorčenje jim tudi tu ni dišal plen, ki so ga našli v prvih štirih vagonih. Pač pa je bilo v petem vagonu več predmetov, za katere so domnevali, da jih bodo pač lahko uporabili. Neznani možakarji so precej pridno iznašali iz vagona razne predmete, pri njih delu pa jih je opazil strojevodja g. Gusič. Ta je opozoril na sumljive delavce uslužbenice postaje Laze, ki so se podali za tatovi na zasledovanje. Sumljive postavbe so namreč medtem že izginile. Službujoči uradnik postaje Laze je takoj poklical na pomoč litijsko žandarmerijo. Ta je odposlala patruljo štirih mož, ki je odšla še isto noč na zasledovanje. Litijški orožniki so preiskali progo na obeh straneh in so našli v nekem grmu ob progi vrečo, v kateri je bilo 100 kg bakrene galice. Orožniki so tudi doznali, da so domačini videli Mahkovca, bivšega odpuščenega železniškega delavca iz Laz, ki je jadrnih korakov bežal v noč, za njim pa še dve temni postavi. Še isto noč so odšli orožniki na Mahkovčev dom, kjer so izvedeli, da je imel na večer sestanek z dvema svojima znanecema. Do jutra so orožniki izvedeli za vso triperesno vlomilsko detelijo, in sicer Janez Mahkovec, ki je bil že kot bivši železniški delavec na sumu, da se udeležuje železniških tatvin, je imel za pomagača Jožeta Lobodo in Jakoba Levčnika. Prvi je delavec pri nekem ljubljanskem podjetju, drugi pa je uslužben kot zidar, istotake v Ljubljani.

Ker so osumljenci doma iz teritorija vevške žandarmerije, so sporočili litijški orožniki zadevo vevški orožniški postaji, ki sedaj zasleduje zankrme nepridiprave. Vendar jih vevška žandarmerija doslej še ni zakotila. Osumljenci so takoj, ko so začutili, da sega za njimi roka pravice, zbežali od doma in bržčas se skrivajo nekeje po gozdovih med Lazami in Zalogom. Sigurno pa je, da pridejo tatinski prički v najkrajšem času v pest svojemu zasledovalcem ter je upati, da bo na ta način razkrinkana vsekakor agilna kradljivka trojica. Ni izključeno, da imajo osumljenci več nepoštenih dejanj na vesti.

Danes! Očarljivo! Danes velika svečanostna premijera monumentalnega vefilma nepopisne lepote! Edinstveno!

Moč ljubavi

Pravica poročne noči. Jns primae noctis.

V glavnih vlogah prekrasni ljubavni par

Vilma Banky in Ronald Colman

Okrutni vojvoda zahteva ženo svojega podanika v poročni noči. — Raje v smrt kakor v obtem nasilnika. — Osveta ob mrtvem truplu ljubljene soproge. — Mesto maščevanja — iskrena ljubezen. — Očarljivo lepa vojvodinja in cigan-kavaler. — Orgije na dvoru vojvode. — Kazen — smrt na grmadi. — Rešitev in pobuna tlačnega naroda.

Kraena, ganljiva godbal

Predstave ob 4., pol 8. in 9. uri.

Rezervirajte si takoj vstopnice ustmeno ali telefonično!

ELITNI KINO MATICA

Telefon št. 2124.

Danes! Pretresljivo! Danes! Nedosegljivo! Danes!

Za Vaše
otroke

Din 58

VOJKA

Sivi ali drap

Din 189

Krekov
trg

Domače vesti

* **Izpremembe v šolski službi.** Učiteljica Irma Meža, dodeljena velikemu županu mariborske oblasti, je premeščena k okrajnemu glavarstvu v Mariboru, desni breg, v pisarno okrajnega šolskega nadzornika. Elviri Omrzel, učiteljica ženskih ročnih del v Metliki, je priznana stalnost v državni službi, Valerija Drnovšek, učiteljica v Trbovljah-Vode, pa je podala ostavko na državno službo.

* **Izpremembe v finančni službi.** V finančni kontroli je po potrebi službe premeščen v oblastni inspektorat v Ljubljani Anton Muc, doslej inspektor v Celju, imenovan pa so: za okrajnega upravnika v Ljubljani Fr. Arko, doslej podinspektor pri Sv. Lenartu; za okrajnega upravnika v Celju Peter Držaj, doslej komisar v Ljubljani; za starejšo oddelka v Prevalju Nikola Božičević, doslej komisar v Ptutu; za okrajnega upravnika v Škofiji Loka Fran Kuhar, doslej komisar v Trebnju; za sreskega upravnika v Gevčelju Ninko Samardžija, doslej komisar v Mariboru; za okrajnega upravnika v Prevalju Josip Volavšek, doslej podinspektor v Mariboru; za okrajnega upravnika v Mariboru Ante Puc, doslej podinspektor v Anatinu; za upravnika na Sušaku Alojz Črepinko, doslej komisar v Kastvu; v oddelku v Mariboru Fran Gabršček, doslej komisar v St. Ilhi in Jakob Kaiser, doslej komisar v Mariboru.

* **Dekanat filozofske fakultete v Ljubljani** opozarja one kandidate, ki nameravajo polagati na tej fakulteti usposobljenostne izpite za pouk na srednjih šolah po starem izpitnem redu, da je v smislu sklepa fakultetnega sveta zadnji termin za polaganje teh izpitov nepreklicno in brez izjeme letošnji junjski termin. Kandidatke, ki nameravajo polagati omenjeni izpit, naj se javijo dekanatu najkasneje do 15. maja letos.

* **Avstrijski konzulat v Ljubljani** se prihodnji ponedeljek, dne 7. t. m. preseli s Turjaškega trga 4-II na Dunajsko cesto št. 31-I. Ta dan se za stranke ne bo uradovalo. Dne 8. t. m. bo konzulat uradoval že v novih uradnih prostorih. Uradne ure za stranke kakor do sedaj od 8. do 12. Izvzemši nedelje in praznike.

* **Naši montanisti proti premeščitvi montanističnega oddelka v Sarajevo.** Akademski klub montanistov v Ljubljani najodločene protestira proti nameri izvestnih krogov v Sarajevo, da se montanistični oddelki ljubljanske tehnike premesti iz Ljubljane v Sarajevo. Ne ozirajoč se na dejstvo, da Ljubljana kot večji industrijski center nujno potrebuje že obstoječi rudarski oddelki, in ne ozirajoč se niti na številne druge važne faktorje, ki jasno govorijo proti premeščitvi istega oddelka v Sarajevo, odločno nastopamo proti tej nameri, ki bi težko zadela mnoge, gotovo vse slušatelje montanistike. Mnogim bi bil nadaljni študij sploh onemogočen radi neurjenih stanovanjskih in drugih življenjskih vprašanj, ki so v Ljubljani dosti uspešno in srečno rešena; večina pa bi bila prisiljena zaostati v rednem študiju za par mestov. Nadeljamo se, da bodo merodajni krogi pri reševanju tega važnega vprašanja vpoštevali navedene razloge, ki so velikega pomena za nadaljno obstojnost naših slušateljev montanističnega oddelka ljubljanske tehnike.

* **Češkoslovaški železničarji v Splitu.** V sredo zvečer so s parobrodom »Salona« prispele v Split češkoslovaški železničarji, ki jih spremlja dvajset zastopnikov naših železničarskih združenj in dvojica uradnikov prometnega ministrstva. Pričakovale so jih društvene reprezentance in vojaška godba. V četrtek so si izletniki ogledali mesto ter posetili tudi Solin, kjer jim je bila prirejena zakuska. Gostje potujejo ob dalmatinski obali s parobrodom »Salona«, ki ga je dala gostom na razpolago Jadranska plovnica.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je včeraj preminula po dolgotrajnem trpljenju posestnica ga. Apolonija Skrijančeva, rojena Supančič. Pokopnica je bila v mestu splošno znana in priljubljena kot vzorna žena in skrbna mati. Pogreb bo jutri ob 15.30 uri iz Bohoričeve ulice 25. — Na Dunaju je umrl v najlepši dobi svojega življenja vl.

sokošolec g. Alojzij Petrič iz Borovnice Pokojnika prepeljejo v Borovnico, kjer ga bodo položili k večnemu počitku na domačem pokopališču. — Pokojnika blag spomin, preostali naši iskreno sožalje!

* **Kaj se godi?** Pod naslovom »Kaj se godi?« poroča »Učiteljski tovariš«: V ministrstvu prosvete je bil razrešen svojega položaja referent v slovenskem oddelku Pavel Plerč in imenovan na njegovo mesto Rudolf Wagner. V Kočevju je bil odstavljen sreski referent Božidar Betriani in imenovan Alojzij Peterlin. V Radovljici je bil odstavljen sreski referent Janko Baraga in imenovan Josip Wider.

* **Zrinjsko-Frankopanska proslava v Parizu.** Po vestih iz Pariza je tamkajšnja jugoslovenska kolonija v sredo zvečer pridelala svečan spominski večer na naša narodna mučenika Zrinjskega in Frankopana. Komemoraciji je predsedoval profesor na Sorboni Viktor Bach. V slavnostnem govoru je profesor Bach izjavil: »Z živim zanimanjem spremljamo dogodke na Balkanu. Naša želja je, naj Jugoslavija živi v miru. Nikdar pa francoska demokracija ne bo dopustila, da se kdorkoli dotakne edinstva Jugoslavije, ki si ga je priborila s pomočjo francoske krvi.«

* **Vsem obrtnikom, ki se udeležijo dne 5. in 6. t. m. proslave 20-letnice Saveza hrvatskih obrtnikov v Zagrebu** sporoča Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, da odpoto jemo v Zagreb korporativno v soboto, dne 5. t. m. z osebnim vlakom ob 12.15 opoldne. Zbirališče na glavnem kolodvoru. Oni pa, ki bi odpotovali v Zagreb šele v nedeljo, jutraj, naj se udeležijo slavnostnega zborovanja, ki se bo vršilo v nedeljo, 6. t. m. ob pol 12. opoldne v dvorani »Kolac, Trg Kralja Aleksandra. Kdor se namerava udeležiti skupnega obeda, ki bo ob 2. uri popoldne v prostorih »Gradskega podruma«, naj se do sobote zvečer prijavi Savezu hrvatskih obrtnikov v Zagrebu. Jelačičev trg 1, II. nadstropje. Kosilo stane za osebo 60 Din.

* **Imenovanja v vojaški službi.** S kraljevim ukazom so imenovani: za komandanta gakega vojnega okrožja pehotni polkovnik Oton Lipinger; za pomočnika komandanta 45. pehotnega polka podpolkovnik Karel Dolenc; za komandanta 1. bataljona 21. pešpolka major Vladimir Vošniak; za komandanta 4. bataljona 30. pešpolka major Janko Ahačič; za komandanta 3. bataljona 36. pešpolka major Josip Valcel in za komandanta 5. divizije ostleškega artiljerijskega polka podpolkovnik Mihailo Lukanc.

* **Društvo za nabiranje narodnega univerzitetnega zaklada.** Dne 11. marca 1928 se je v Ljubljani ustanovilo Društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada. Potrebno je, da se javnost seznani z namenom, ki ga ima društvo samo, in z namenom Narodnega univerzitetnega zaklada, ki ga želi društvo zbrati. Po 2. društvenih pravilih ima društvo ta-le namen: a) širiti med širokimi plasti naroda zanimanje za ljubljansko univerzo ter umevanje njenega pomena in dela, b) nabirati ustanovno glavico za Narodni univerzitetni sklad za izpolnitev ljubljanske univerze, c) narediti ustanovo z zgornjim imenom in namenom, d) množiti glavico ustanove, d) podpirati v izjemnih primerih ljubljansko univerzo iz razpoložljivih sredstev, to je takih, ki še niso postala last ustanove. Narodni univerzitetni sklad pa, ki ga društvo nabira, bo imel po 3. društvenih pravilih namen podpirati ljubljansko univerzo a) pri prirejanju prostorov zanj, b) pri izpolnjevanju univerzitetne knjižnice, pri ustanavljanju in izpolnjevanju univerzitetnih znanstvenih institutov in seminarjev, institutskih in seminarjskih zbirk in knjižnic event. pri ustanavljanju novih stolic, c) po možnosti v vsakih drugih težkočah, v katerih bi univerza apelirala na kako materialno pomoč. Pristopajte torej k temu prepotrebemu društvu! Članarina je urejena takole: Podporni člani plačajo letno Din 20; redni člani, ki so fizične osebe, letno Din 50; juridične osebe pa vsaj Din 100 na leto; dobrotniki društva plačajo na leto Din 500 ali enkrat vsaj Din 5000; ustanovniki plačajo na leto Din 1000 ali enkrat vsaj Din 10.000; pokro-

vitelji pa plačajo na leto Din 5000 ali enkrat vsaj Din 50.000. Naslov: Ljubljana, univerza, Poštni ček, račun št. 12.368.

* **Uradne povprečnine in sračunje uradov.** Po nalogu ministrstva mora ljubljansko pošto ravnateljstvo ukiniti pavšale in zalagati pošto s pisarniški potrebščini iz svojega ekonomata. Ker pa je kredit za obče pisarniške in manipulative stroške v tekočem proračunu veliko prenatržen odmerjen, je ravnateljstvo primorano, da prihrani kredit vsaj za najnujnejše izdatke, odrediti sledeče: Vsem poštam, ki plačujejo iz uradne povprečnine tudi izdatke za kurjavo se nakazuje povprečnine samo še za meseca april in maj t. l., ostalim poštam pa samo za april, maj in junij 1928. — Pošte morajo s temi povprečinami izhajati najmanj do 1. avgusta 1928 in kriti iz njih vse one izdatke, ki so jih krije do sedaj. Teme-ljito sračunje uradnih prostorov je dovoljeno od 1. aprila samo dvakrat na leto.

Obleke, plašče, bluže

priznano finega okusa, kupite ugodno
P. MAGDIČ, LJUBLJANA.
Oglejte si izložbe.

* **Jugoslovenski srednješolci.** Št. 8. Pravkar je izšla 8. številka »Jug. srednješolca«, ki bo gotovo prijetno iznenadila slehernega naročnika. Poleg priloge ima list nekaj krasnih ilustracij in zopet novo originalno naslovno stran. Dr. Ivan Lah piše v srbohrvaščini in predlaga pravo ureditev pouka jugoslovenske literature v naših šolah. Poučen je članek »Energie imajo dovolj — le rabi jo!« (S. B.) kjer priporoča avtor pravilno razdelitev in uporabljanje energije. O delovni šoli in naravnih vzgoji poda svoje misli J. Kovač v članku »Nekaj o Rousseauju, naravnih vzgoji in delovni šoli«. Novljanov potopis »S koleti v Split in Sarajev« se nadaljuje. Pisec nas popelje v najprejše del naše države, v kralje med Šibenikom in Trogirjem, popisuje kralje in ljudi ter njihove posebnosti. Črtica »Usoda« (M. Vrtačnik) postala vedno zanimivejša. Objavljene so tudi pesmi, ki dokazujejo, da ima »J. sr.« že lepo število dobrih sotrudnikov. »Jugoslovenski srednješolci«, ki ga je uredil časopis skušala na nalogabnešni način oblatiti, stopa krenko narej in si prisilja med dišavstvo vedno več priljubljenosti in naročnikov. List toplo priporočamo. Naroča se v upravi, Prešernova ulica 4, Ljubljana. Letna naročnina 20 Din. Pos. številka 2 Din. Dobi se tudi v trafikah.

* **Otvoritev novega mostu preko Dunava.** Ogronni novi most preko Dunava, čigar gradnja je trajala več let in ki bo vezal mestni Novi Sad in Petrovaradin, bo v nedeljo, dne 20. maja na svečan način odprt in v promet izročen.

* **Nesreča na železnici.** Vdova Marija Pintar, 52 let stara, iz Loke, je nedavno blizu Savskega kolodvora v Zagrebu tako nesrečno skočila z vlaka, da se je na glavi težko poškodovala. Bila je prepeljana v Zakladno bolnico, kjer je predčerašnjim podlegla nevarni poškodbi.

* **Negozda ladje »Carica Milica«.** Po vestih, ki jih je prejel dubrovniški zastopstvo Atlantske plovnice je novi prekoceanski parobrod te plovnice »Carica Milica« ki je šele nedavno bil spuščen v morje, oretel na dne težko havarijo. V alžirskem pristanišču je na »Carico Milico« naletela neka italijanska transportna ladja, vsled česar je bilo izkrivljenih več železnih plošč. Kljub temu je »Carica Milica« nadaljevala pot v Buenos Aires.

* **Sava naplavlja neznanega moškega.** Predčerašnjim je Sava v zemunskem srezu naplavlila truplo neznanega moškega, ki je že več časa ležalo v vodi. Obleda neznanca je preprosta, okoli vratu pa mu je visel majhen zlat križec, po čemer se sklepa, da je neznanec Rus. Vzrok smrti se ni mogel ugotoviti, niti način smrti. Verjetno pa je, da gre za zločin. Kje je bil zločin izvršen in kdo je krivec, to bo najbrže za vedno ostala tajna.

* **Atentat ali slučaj?** Kakor poročalo »Jutarnji list«, se je predčerašnjim zagrebški nadhiskup dr. Ante Bauer na potu v Rim preko Suškega vozil v salonskem vagonu do Trsta, kjer je prestopil v spalni vagon. Salonski vagon se je iz Trsta vrnil na Reko; na potu pa je v vagon bil vržen kamen, ali pa je krogla iz puške razbila steklo. Italijanske oblasti so uvedle preiskavo, da se dožene, da-li gre za atentat ali za nesrečen slučaj.

Deco, ki hodi v šolo, najzanesljiveje obvarujejo prehlada, nahoda in influence okusne

ANACOT-ASTILE
T. R. W. WATERS

* **Otroško okostje v podstrešju.** Ob priliki raznih popravil v hiši nekega posestnika v Opotnici pri Konjicah so našli delavci te dni okostje novorojenčka. Po zdravniški izjavi je okostje staro približno deset let. Uvedena je preiskava.

* **Za Kanado so lahko priglasili dobro nemško govoreči poljski delavci** do 8. t. m. osebno ali pismeno. Zastopstvo Severno-nemškega Lloydja, Ljubljana, poštni predal št. 239.

* **Okrožni agrarni urad v Ljubljani** se je preselil iz svojih dosedanjih prostorov v Gosposki ulici 15 v palačo velikega župana na Bleiweisovi cesti II. nadstr. vhod iz Erjavčeve ceste.

* **Pri zločednih in letnih boleznih, zločnem kramu, zlatenici, uređi naravna grenčica »Franz-Josef«** popolno prebavo izkušnje na klinikah nas uče, da je posebno uspešna kura grenčice »Franz-Josef« ako jo spiliš zmešano s toplo vodo zjutraj na tešče zločede. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

* **Obleke kemično čist, barva pliša in lika tovarna Jos. Reich.**

* **Za spomin na birmo je samo srebrna ura z verižico in etuljo.** F. Čuden. Prešernova ulica 1.

Iz Ljubljane

* **»Naš dan se blizu z vso naglico«,** pravi naši dobri malčki, ki se niso ustalihi ne truda, ne učenja, samo da bodo kos svojim težkim nalogam, ki jih morajo položiti jutri v dramskem gledališču, ob priliki svoje akademije. Koliko vztrajnosti more doprinese naša zdrava in pridna mladina, da je ravnost nepopolniva. O tem se bo naše otroke ljubše občinstvo jutri prepričalo. Kakor da bi sodelujoči malčki popolnoma razumeli v kak plemenit namen se žrtvujejo! Kdo ima še tako občutljivo dušico in mehko srcece kakor mladina? Sai so naši sodelujoči mnenja, da bo s to akademijo odpravljeno uboštvo in bolezen... Zato toliko volje in vztrajnosti. Mladina se hoče čim čisteje odrezati, da bo doprinesla svoj delež na oltar usmiljenja in zdravlja. Kdo ne bo strmel nad »Dušanom-muzikantom«? ki že tako obvlada svojo vijolino in note, a še ni šest let star! Naše novine poročajo o raznih čudežnih otrocih iz tuih dežel in prinajša njihove slike, da kar strmišmo. zato naj Ljubljanci spoznajo tega menda res najmlajšega vijolinista na svetu, ki pa je prava »ljubljanska sraka«. Posrečilo se nam je pridobiti še druge raritete, ki bodo nastopile vsaka v svojih stroki na lutriški akademiji, ki se bo vršila ob tretji uri v dramskem gledališču. Ključemo, vsem dobro: pridite med mladino, zgradimo ji dom v Aleksandrovm. Društvo Skrb za mladi — Vstopnice danes v trgovini Albin Turk v Prešernovi ulici ter jutri dopoldne pri operni blagajni in pred akademijo pri blagajni dramskega gledališča.

* **Trofeje pevskega zbora Glasbene Matice** s koncertne turneje po Češkoslovaški in z Dunaja so razstavljene v izloženih oknih trdki Peko in Rožina na Aleksandrovi cesti. — Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani vabi vse udeležence turneje na zaključni priateljski družabni večer drevi ob 20. v Matični pevski dvorani.

* **Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj** vabi svoje članstvo na redni letni občni zbor, ki se bo vršil v torek 15. t. m. ob 20. v Kazini, II. nadstr. (ZKD) z naslednjim dnevnim redom: poročila predsednika, tajnika, odsekov, blagajnika, preglednikov računov in knjig, sprememba pravil, in volitev odbora in slučajnosti.

* **Iz mestnega središča TM.** Danes 5 t. m. se bo vršil redni kurz o alkoholnem vprašanju ob 17.30 v Akademskem kolegiju pod vodstvom br. Cerkvenika. Po kurzu se bo vršila seja širšega odbora. Prosim za točnost! — Tajnik.

* **Filozofi!** V nedeljo 6. t. m. bo prireditelj Društvo slušateljev filozofske fakultete izlet preko Katarine in Grmade v Škofjo Loko. Odhod ob 7. zjutraj izpred kavarne Evropa. — DSPP.

* **Jurjevanje na ljubljanskem gradu** v korist družbe sv. Cirila in Metoda bo v nedeljo 6. t. m.

* **Življenje v pragzdovih Amerike.** Ponovno opozarjamo ceneno občinstvo na današnji izredno lep in poučni spored ZKD v prostorih kina Matice. Film »Življenje v pragzdovih Amerike« prekaša po svojih lepih slikah in po zanimivi vsebini vse dosedaj predvajane kulturne filme, saj nas vodi v one doslej še docela neraziskane pokrajine, kamor pred prihodom ekspedicije še ni stopila človeška noga. Seznamamo se z življenjem v obširnih pragzdovih spoznavamo najrazličnejše živali, način njih življenja, ogledujemo bujno tropsko rastlinstvo in se čudimo bogastvu stvarstva in narave. Šolske kroge prav posebno opozarjamo na ta spored s prošnjo, da opozori učboče se mladino na ta film in priporoča mladini njega ogled. Današnja predstava se prične ob 14.30 ter se film ponovi samo še jutri ob 11. uri. Cene od 2 do 8 Din navzgor. Šolski zavodi, ki se udeležijo pod vodstvom učiteljstva, imajo popust.

* **Izprememba posesti.** Gospa Josipina Christof v Ljubljani je kupila hišo upokojenegega inspektorja v finančnem ministrstvu g. Živka D. Lukiča na Vodniški cesti 12

* **Oblastna streljaška družina Ljubljana** sporoča, da se za 6. t. m. določen izlet zaradi tehničnih zaprek in zavoljo slabega vremena ne bo vršil. Obenem se poziva članstvo, da se v čim večjem številu udeleži Gjurgjeve proslave na vojaškem večbalisti. — Odbor.

* **Sokolsko društvo Štepania vas** opozarja članstvo na nedeljski izlet na Krim Zbirališče ob 5.20 na Poljanskem mostu odhod ob 6. uri na glavnem kolodvoru. Odhod ob 6.15 do Prešerja. Povratek ob 20.20 iz Škofije. Ako bi v soboto ali nedeljo deževalo, se izlet ne vrši. Prijatelj! Sokola in narave dobrodošli. Zdravo! —

* **V sredo je nekdo v kavarni »Zvezda«** ob 6. zamenjal nesvilnen dežnik s svilenim. Ker je poznan, naj ga vrne pri blagajni.

* **Opozorilo občinstvu.** Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani je ugotovilo, da prodajajo različni bosanski in banatski razprodajalci po Ljubljani velike množine ponarejene paprike, ki se že na vždev razlikuje od prave paprike po barvi, duhu in po tem, da pusti na papirju masne madeže. Opozorja se na to posebno gostilničarje in se prosí, da se vsak poskus prodaje paprike pod roko nemudoma naznani mestnemu tržnemu nadzorstvu, da zamore te razprodajalce pravočasno prijeti in preprečiti razprodajo. Uživljanje pokvarjene paprike more biti zdravju zelo škodljivo.

* **V Zvezdi se je zopet podrl kostanj.** Ljudje, hiteči včeraj zjutraj skozi Zvezdo so opazili ležati na tleh veliko kostanjevo drevo, ki je padlo v ogrado, podrlo kakih 5 m ograte ter poškodovalo tudi cvetne gredice in pritično palmo. Drevo je bilo v koreninah popolnoma trhlo ter se je tik pri zemlji enostavno odkrnilo, ne da bi izkopal zemljo. V Zvezdi je pač več takih starih kostanjev, ki jih čaka enaka usoda, če jih že preje delavci ne spravijo v kralj.

* **Drobna policijska kronika.** Od četrtega na petek so bili policiji prijavljeni naslednji dogodki: 2 tatvine, 3 telesne poškodbe, 6 prestopkov kaljenja nočnega mira, 1 prestopok zglasevalnih predpisov, 2 prestopka prekoračenja policijske ure, 1 prestopok prodajanja zaščitenih cvetlic, 1 pobeg od doma in 6 prestopkov cestnega policijskega reda. Arrestacij je bilo izvršenih 8 in sicer: 4 zaradi beračenja, 2 zaradi tatvine in 2 zaradi pilanosti in nedostojnega vedenja.

* **Pobeg od doma.** Železnik Jakob, sluga srednje tehniške šole, stanujoč v Gorupovi ulici št. 10 je prijavil policiji, da je pred 4 dnevi neznan kam pobegnil njegov 15 letni sin Milan. Dečko je bil pred pobegom oblečen v sivo sportno obleko.

* **Surovi pomočniki.** Ko se je vračal kurjač kemične tovarne Ivan Dolničar predčerašnjim ponoči okrog 24. iz nočne službe proti domu, je našel ležati blizu tovarne na glavi vsega okrvavljenega delavca Alojzija Mačka, stanujočega na Selu št. 42. Ko ga je Dolničar nekoliko očistil, ga je odvedel v splošno javno bolnico, kjer so ugotovili, da ima veliko rano nad desnimi očesom. Maček je izpovedal, da so ga vračajočega se iz bližnje gostilne domov napadli štirje moški, ki so ga počakali na železniškem prelazu. Udrhali so po njem brez vsakega poudarja z raznimi topnimi predmeti ter mu prizadejali več poškodb tudi po ostalem telesu in ne samo na glavi. Vodmatska stražnica je uveljavila za surovimi pomočniki zasledovanje, ki je pa ostalo doslej brezuspešno.

Iz Maribora

* **Krajevna organizacija SDS za V. okraj** ima drevi ob 20. v »Mariborskem dvoru« širšo odborovo sejo, na katero se vabijo vsi člani organizacije.

* **Komanda mesta obvešča,** da vojaštvo v nedeljo ne bo orosljavljalo »Gjurgjevskega uranka«, ker se je v garniziji pojavilo nekaj primerov »gripe«.

* **Mladinsko skrbstvo v Mariboru.** Mladinski svet v Mariboru kaže od leta do leta lepi razmah in vedno uspešnejše delovanje. Iz seje širšega odbora, ki se je vršila v tekočem tednu in na kateri je bilo podanih dvojce zanimivih referatov, posnemamo iz poročila mestnega socialnega urada, da je bilo izdanih v preteklem letu 64.000 Din za stalne podpore, 10.000 Din za enkratno podporo revnih otrok, dalje se je dodelilo 50.000 Din za nabavo oblek ubožnim otrokom, 50.000 Din za podpiranje počitniških kolonij in še 13.600 Din za razne podpore in subvencije. Skupaj je žrtvovali mesni mladinski svet v enem letu nad 185.000 Din v mladinskih svrhe, poleg vzdrževanja dnevnih zavetišč in drugih mladinskih ustanov. Tečajne so razmere z reševanjem izprižene dece, ker primanjkuje zavodov. Navedlo se je nekaj križičih primerov, katerih rešitev povzroča mladinskemu svetu veliko težavo. Pri nekaterih ustanovah se je uvidela potreba sodelovanja z oblastnim odborom ter se bo to tudi ukrenilo. Kot mladinska predstojnika sta bila na novo potrjena učitelj Bratuž in vodja dnevnih zavetišč Josip Kutin. V kuratoriji dnevnih zavetišč se je predlagal kot zastopnik mladinskega sveta šolski upravitelj g. Grčar.

* **Avstro-izročila svoje žrtve.** Zadnjega aprila so potegnili iz Drave pri Sv. Marku niže Puja tretjo žrtve katastrofe na Dravi pred Felberjevim otokom. ki se je zgodila 10. aprila in je zahtevala 6 mrtvih. Bil je to 14-letni Mariborčan Viljem Hauptman. Včeraj pa je bila mariborska policija telefonično obveščena od orožništva v Prelozu v Medimurju, da je Drava vrgla na kopno truplo 10 do 12 let stare deklice. Ker je truplo zaradi dolgega ležanja v vodi močno razpadlo, se je moral opis žalosne najdbe omejiti le na posamezne kose obleke. Policija je takoj obvestila g. Lešnika, ki je pri dravski nesreči izgubil svojo družino, soprogo in dve hčerki, da bi mogel doznati, ali ni ta najdena žrtve ena od njegovih hčera.

* **Požar v Sp. Radvanju** V sredo dopoldne je na nepopolnjen način začelo goriti v listnjaku posestnika Rudolfa Hecla v Sp. Radvanju. Ogenj se je takoj prenesel na stanovanjsko hišo, katere ni bilo mogoče rešiti. 7 velikim naporom so mariborski, studenški, radvanjski in drugi gasilci obvarovali katastrofe sosednja, večinoma s slamo krita poslopja. Posestnik g. Hecl slamo škodo za nad 60.000 Din, zavarovan pa je bil za nizko vsoto.

Iz Celja

* **Sadjarska skupščina v Celju.** Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo bo imelo jutri 6. t. m. v Celju svojo redno letno skupščino. Sadjarji iz vse Slovenije se bodo zbrali zlasti v veliki dvorani Narodnega doma, da se posvetujejo o nadaljnjem delu za povzdigo našega sadjarstva in vrtnarstva.

* **Slovenska sekcija Saveza finančne kontrole** bo imela jutri dopoldne svojo redno letno skupščino v mali dvorani Celjskega doma. Skupščina se bo udeležilo nad 100 delegatov.

* **Zopet tatvina kolesa.** Gospodu Achleitnerju je nekdo ukradel iz domače veže na Kralja Petra cesti črno pleskano kolo znamke »Minerva«, vredno 2000 Din.

* **Dobrega volja Švelka** bodo uprizarili v celjskem mestnem gledališču zadnjičkrat jutri 6. t. m. ob 16. uri. Opozorjamo na to predstavo zlasti udeležence na skupščinah Sadjarskega in vrtnarskega društva in Slovenske sekcije Saveza finančne kontrole. Cene so znižane za 25%.

* **V javni bolnici v Celju** sta umrli 2. t. m. 57 letna Eliza Parčnikova iz Zavodne pri Celju in Anton Wetzi, 70 letni mizarjski mojster v Gosposki ulici. N v m. d.!

* **Karambol dveh kolesarjev.** Na Dolgem polju sta trčila skupaj 17 letni klučavničarski vajenec Ivan Š. in 15 letni mehaniški vajenec Anton Š. Ivan je padel s kolesa in oblezel nezavesten na cesti, k sreči brez velikih poškodb. Antonu se ni zgodilo ničesar, pač pa ima tudi on kolo pokvarjeno.

STRAŠII! KJE? DUHOVI!

V kinu Ideal Nepopisen strah
sproletava prelepo
v senzacionalnem filmu

Grad strahov

Starinski grad s tajmstvenimi pobistmi. — Spijoni in skrivnostni ogleduhi. — Bogata dediščina in lepa dedinja. — Težki pogoji podelitve. — Razkrinkani lopovi. — Kazen.

Danes velika premijera ob 4., pol 8. in 9. uri

VSI V
KINO IDEAL

VSI V
KINO IDEAL

Iz Kranja

— **Peščenjak Sokola** v Kranju se bo vršil jutri v nedeljo čez Podbrezje v Podtabor. Odboj točno ob pol 14. izpred Narodnega doma.

— **Difaški sokolski oddelek** bo priredil danes zvečer ob pol 21. uri telovadno akcijo. Zaradi izredno zanimivega spora, da ponovno opozarjamo na to prireditel.

— **Nabiralna akcija.** Kranjsko Sokolsko društvo je nabralo v prid gladijočih članov mostarske sokolske župe 2000 Din. Te dni pobirajo odborniki krajevnega odbora Rdečega križa prostovoljne prispevke za ponesrečene Bolgare ter so že dosegli skoraj 5000 Din, od teh je darovalo ravnateljstvo tekstilnih tovarov »Jugočeške« 1000 Din. Prihodnji teden se bo vršila nabiralna akcija za Fond Akademije znanosti in umetnosti ter za Materinski dan.

— **Proslave treznostnega dneva.** Kranjski Sokol je proslavil treznostni dan predtekli teden s predavanji pri vseh telovadnih oddelkih. Tukajšnja gimnazija in obe mestni osnovni šoli bodo proslavili v prihodnjih dneh z nastopi in predavanji.

— **Gibanje v kranjskem Sokolu.** Letošnje zimo je bilo življenje v telovadni kranjskega Sokola nad vse živahno. Nocoj priredi že tretjo nočno akademijo, katere vsopred bo izpolnil dijaški oddelek.

— **Akcija za Akademijo znanosti in umetnosti.** Delovni odbor za zbiranje Fonda Akademije znanosti in umetnosti priredi jutri ob 11. uri dopoldne v kino dvorani Narodnega doma zanimivo informativno predavanje. Predaval bo g. dr. Stanko Vurnik, asistent etnografskega muzeja v Ljubljani. Predavanje bodo pojasnjevale številne skiptične slike. Dostop je vsakomur prost.

Iz Tržica

— **Zdravstveni zastop.** V torko se vrše volitve v okrajni zdravstveni zastop za sodni okraj Tržica in sicer v občinski pisarni v Tržici. Volitev se udeležijo vsi občinski starejšinstva občin Tržica, Kovor, Sv. Ana, Sv. Katarina in Križ. Treznostni občinski zastopar v sodnem okraju Tržica je splošno znana, zato smemo izid pričakovati z vso mirnostjo in s trdnim prepričanjem, da se bodo izvršile volitve glede na potrebe in blagor vsega okraja in da bodo v zdravstvenem zastopu sedeli možje, ki mislijo s svojimi glavi.

— **Licitacija lova.** Samolastni lov občin Sv. Ana je preteklo soboto izdral g. I. Bernetič, družabnik tržiške predilnice in tkalnice, za letnih 10.000 Din.

Iz Jesenic

— **Smrtna kosa.** Po daljši bolezni je v sredo zvečer preminul v starosti 68 let gospod Karol Azman, delovodja pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah. Pokojnik, mož izredno močne konstitucije, je bil poslan pri KID nepretrgoma celih 55 let in ni bil ves čas svojega dolgoletnega službovanja nikdar svenj bolan. V javne politične boje ni dosti posegal nikoli, pač pa je vse svoje moči posvetil podjetju. Zato je bil zbog svoje izredne marljivosti in sposobnosti visoko spoštovan. Pogreb ugodnega pokojnika, se vrši danes, v petek ob 17. uri izpred hiše žalosti na Savi na farno pokopališče na Jesenicah. Naj mu bo domača zemlja lahka, težko prizade tim naše iskreno sožalje!

— **Poverjenstvo Vodnikov družbe** za Jesenice ponovno apelira na vse one, ki še niso poravnali članarine za leto 1928, naj to storo sigurno do 10. t. m., ker se s tem dnevom pobiranje definitivno zaključilo in se poznejše prijave ne bodo upoštevale. Istotako tem potom opozarjamo vse one, ki želijo postati člani družbe, da se do omenjenega roka prijavijo pri družbinem poverjeniku g. Ivanu Potratu, občinskemu tajniku na Jesenicah. V interesu vsakega posameznika je, da si za borih 20 Din nabavi 4 krasne knjige, ki jih bo tudi letos nudila družba svojemu članstvu kot književni dar.

Iz Litije

— **Na Ostrzež.** V večerajšnjem našem poročilu o planinskem izletu na Ostrzež je pomotoma izostal čas odhoda. Ljubljanski planinci odidejo z vlakom ob 7.43, litijski se jim pa pridružijo ob 8.24. Peljejo se do zagorske postaje.

— **Florianov sejem.** Večerašnji sejem je izpadel jako slab, kar dokazuje, da manjka med našim ljudstvom denarja. Tudi žilvinjski sejem je bil tako slab, kakor ga malokdaj pomnijo. Na sejm so prignali samo 237 glav živine, kar ni niti slaba polovica od prejšnjih sejmov.

— **Kuharski tečaj na Sv. Gori.** V tej prijazni gorski vasi, ki je znana in priljubljena izletniška točka, imajo naša dekleta kuharski in gospodinski tečaj. Ta pojav je vsekakor lepo izpričevalo za naše izobražbe željno kmečko ljudstvo.

— **Izlet HPD »Runolistas«**, ki je bil v »Jutru« napovedan za nedeljo 6. t. m., je bil spoznaven po litiskim SPD preložen na prihodnjo nedeljo 13. t. m.

— **Za naše ceste.** V nedeljo se bo vršila licitacija za posipanje naših cest, in sicer ob 11. uri v Zagorju za cesto od kolodvora do Podkrajca. Ob 15. uri pa v Arčah ob podkrajsega mostu do meje brdsega okraja. — Zaradi licitacije zadnje nedelje bodo navozili na cesto od Hotiča pri Litiji čez Vače in Kandrše na Medijo 800 m² gramoza.

Iz Trbovelj

— **Natečaj za zgradbo osnovne šole v Hrastniku.** Prejeli smo: Odbor za zgradbo novega šolskega poslopija v Hrastniku je razpisal natečaj za novo šolsko poslopije z določenim terminom za odposilitev načrtov, t. j. do 20. marca t. l. Minul je več kakor en mesec, o usodi načrtov pa še ni nič znanega. Apeliramo na omenjeni odbor, naj stvar uredi, sicer bomo primorani, da se pobrigamo za svoje načrte. — Več gradbenikov-projektantov.

— **Florianov izlet** bodo priredila gasilska društva Trbovlje I in II, Hrastnik in Zagorje jutri 6. t. m. na Sv. Planino. Odboj ob 6. uri zjutraj.

— **Zadnja pot Jakoba Kavčiča.** Pogreb prerano umrlega rudniškega poduradnika Jakoba Kavčiča je pokazal, kako priljubljen je bil pokojnik pri svojih tovariših in trboveljskem prebivalstvu. Pogreba so se udeležili predstavniki rudnika, veliko število njegovih ožjih tovarišev, Sokol, Gasilsko društvo, pevsko društvo »Zvon« ter številno občinstvo. V slovo mu je igrala delavska godba, pevsko društvo »Zvon« pa mu je zapelo pred hišo in na grobu. Ob odprtem grobu sta se poslovila od pokojnika za Sokola br. Miro Kos, za Društvo rudniških nameščencev pa njegov tovariš g. Coneli.

Iz Metlike

— **Mlaji.** Zadnje dni je bilo zanimivo gledati, kako so si vaščani iz sosednjih vasi prepoljavali mlaje. Seveda ni manjkalo niti zabavljic med enimi ali drugimi, čigav mlaj je lepši. Letos si je tudi naše mesto postavilo dva mlaja.

— **Gasilska slavnost.** K nedeljski gasilski prireditvi obveščamo vso bližnjo in daljnjo okolico, da je za udeležence gasilsko slavnosti v Metliki dovoljena polovična vožnja. Udeleženci kupijo pri odhodni postaji celo vozno karto do Metlike, ki jim bo veljala tudi za povratek. Zveza z vlaki je prav ugodna. Vlak iz Ljubljane prihaja v Metliko ob 11.32, večerni vlak pa odhaja iz Metlike ob 18.08. Vsi udeleženci naj se pri prihodu v Metliko zgledajo pri tajniku gasilske župe v Obrtnem domu ali na veselilnem prostoru. Dolenjci in Belokranjci, prijatelji gasilstva, prihitite polnoštevilo na to gasilsko slavnost, nikomur ne bo žal, ker bo imel resnično pravi nedeljski užitek.

Dopisi

— **SKOPLJICA.** Gasilno društvo v Skofljici bo priredilo v nedeljo 6. t. m. veliko veselico v vseh prostorih Jamnika, Laniše, na kateri boste postreženi s pristnimi riževini in mesnimi klobasami. K obilni udeležbi vabi odbor. 882

— **SELA-SUMBERK.** Med razvalinami srednjeveškega gradu bo priredilo gasilno društvo iz vasi Sela (ob vznožju) v nedeljo 13. t. m. veselico z lepim sporedom, z godbo iz Višnje gore, vsakovrstno postrežbo za vse lačne in trudne, bližnje in daljne izletnike. Vabljeni ste vsi, ki si želite radosti, lepote in oddiha. Zadnja železnica postaja je Radohova vas, od tu pa je po bližnjici le eno uro hoda. Priporočljiva je avtomobilska vožnja iz Slike preko Zavrčca in Orlake na Sela. V primeru dežja se bo vršila veselica 17. t. m. 880

— **KAMNIK.** Dramatični odsek »Narodne igralnice« priredi v režiji g. R. Kosa v soboto 12. in nedeljo 13. t. m. v korist Bolgarom France Bevkovo dramo »Kaj«. Snov drame, ki je bila prvič uprizorjena leta 1924 v Nar. gledališču v Mariboru, je vzeta iz življenja in trpljenja naših ljudi pod fašisti v Italiji. Nastopa več ansambl. Občinstvu priporočamo, da z ozirom na human namen polnoštevilo posesti oba dneva predstavilo in s tem pomaga trenutno najbednejšim, ki so nam brajle po krvi.

— **CERKNICA.** Prostovoljno gasilno društvo v Cerknici proslavi v nedeljo dne 6. t. m. god sv. Florijana z obhodom po trgu z lastno godbo na čelu. Ob 10. dop. bo maša za umrle člane, nato pa bo na toj slovnosti odlikovanje 40-letnega člana Simona Mramora iz Cerknice z zlato kolo in treh 25-letnih članov z Dol. vas s srebr. kolajnam. Odlikovanja bo pripel osebo gospod sreski poglavar iz Logatca Opoldne damket na čast slavljencem, ki ga priredi cerkniška občina v hotelu Zumer. K proslavi so povabljeni vsa sosedna bratska društva. Popoldne ob 4. ure izlet v Dol. vas k tovarišu Tratiniku, kjer bo koncertirala gasilska godba.

— **BITNJE PRI KRANJU.** Naše gasilno društvo, dasi šele pred kratkim ustanovljeno, se prav lepo razvija. Posebna zahvala naj bo izrečena gasilnemu društvu v Stražišču, ki nam je prišlo s tovarškim umovanjem na pomoč in nam odstopilo brizgalno s potrebnim številom cevi. Ker še nimamo šrambe, se bo morala čimprej zgraditi in že nabiramo prostovoljne prispevke, les in drugo. Tudi v tem oziru nam je občinstvo povsod in s pravim umevanjem šlo na roko, ter nam darovalo denarja in lesa. Vsem najiskrenejša hvala s prošnjo za nadaljno pomoč. Pri tem se moramo posebno zahvaliti vasi Stražišče, kjer smo poleg tega, da smo dobili tam brizgalno, nabrali prostov. prispevkov okrog 2500 Din in precej stavbenega lesa. Naj bi našli vrli Stražiščani obilo posameznikov! — Dne 6. maja, v slučaju slabega vremena pa dne 13. maja ob 3. uri pop. bo naša prva vrtna veselica na vrto. tov. And. Goloba p. d. Zidanca v Zg. Bitnjo, s plesom, srečovanjem, ribolovom, šaljivo pošto itd. Sodelovala bo godba gas. društva iz Zabinice. Društvo se bo potrudilo za dobro postrežbo. Ker je ves dohodek namenjen društvenim potrebam, slavno občinstvo najlepše vabimo k obilni udeležbi.

— **BRASLOVCE.** Razstava izdelkov valencev in vajen tukajšnje obrtno-nadaljevalne šole bo jutri v nedeljo. Otvoritev razstave bo ob 8. zjutraj in bodo razna dela posetnikom na ogled do 18. zvečer. Razstavljeni bodo lastni izdelki valencev in vajen, njihovi pismeni in risarski izdelki, razvrščeni po letih njihove učne dobe. K razstavi se vabijo vabi vse občinstvo, zlasti pa obrtniki in obrtnice vsolanih občin Polzele in Braslovce. Tem potom se šolsko vodstvo iskreno zahvaljuje ponovno vsem korporacijam, kakor tudi posameznikom, ki so stali v tem šolskem letu šoli v materijelnem oziru ob strani.

— **SOŠTANI.** Ob zaključku šolskega leta je priredila tukajšnja obrtno-nadaljevalna šola v nedeljo 29. aprila gledališko predstavo »Krivopisnežnik«. Med maloštevilnimi posetniki smo opazili le par obrtnikov. Pa kljub temu so valenci pod vodstvom učitelja g. Macarola žrtvovali mnogo prostega časa za vaje in bi bili zaslužili več pozornosti! Seveda je obrnila naše večino ljudi mati narava, ker je bila to prva res lepa nedelja in tel. pomladi in je šlo vse rajši na izlete kakor med zaduhle stene, zato je slab obisk deloma opravičljiv. V nedeljo 6. t. m. pa gredo valenci obrtno-nadaljevalne šole na izlet v Zagreb, kjer si bodo ogledali pod vodstvom učitelja in nekaterih obrtnikov vselejsem ter druge zanimivosti! Trgovsko-nadaljevalna šola pa poleti na priaznik, dne 17. t. m. v Rogoško Slatino, da se nekoliko razvedri. Ker so taš dan trgovine zaprte, je pričakovati, da se bo tudi nekaj trgovcev pridružilo!

— **MALA NEDELJA.** Kmetijska podružnica bo imela v nedeljo, dne 13. maja 1928 po rani vs. maši svoj občni zbor v dvorani »Društvenega doma«. Ob tej priliki bo praznovala dvajsetletnico svojega obstoja. Govorili bodo oblastni kmet. referent g. inž. Josip Zidanšek, g. ravnatelj Andrej Žnavor in drugi. Pričačuje se obil na udeležba sosedov kakor domačinov.

najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

ODOL je najbolj koncentrirana voda za usta na svetu, nekoliko kapljic zadošča. ODOL je zato štedljiv. ODOL je zato poceni.

„ODOL“ se d. biva po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah in brivnicah.

Gospodarstvo

Deflacijska kriza v Italiji

«Frankfurter Zeitung» prinaša v svoji številki od 1. maja zanimive podatke o deflacijski krizi v Italiji. List ugotavlja, da deflacijska kriza v Italiji nikakor še ni odstranjena. Iz statističnih podatkov o insolventnih in brezposelnosti je razvidno, da proces izločitve nezmožnih in slabih podjetij še ni končan. Število konkurzov je v februarju (za poznejše mesece podatki še niso objavljeni) doseglo nov rekord. V tem mesecu je bilo registriranih 1146 konkurzov napram 654 povprečno v l. 1926. in 602 povprečno v l. 1925. Število brezposelnih je v februarju napram rekordnemu stanju (439 tisoč) nazadovalo na 413.000, toda to le zaradi sezonskih vplivov, kajti z nastopajočim letnim časom potrebujejo kmetijstvo in gradbeni obrt več delovnih moči. Na drugi strani pa beleži kovinska industrija še vedno rekordno stanje brezposelnih. Občutneje je nazadovale številne delovne zaposlenih delavcev. Tudi nivo cen se ni znižal. Zlati indeks cen je sredi aprila znašal 134,5, torej prav toliko kakor koncem l. 1927. V številnih produkcijskih panogah stojijo italijanski produkcijski stroški nad svetovnimi cenami, tako da izvozna trgovina ne more pri našati nikakih dobičkov. Edina industrija, ki se navzile deflacijski krizi ugodno razvija, je proizvodnja električnega toka. Izraba vodnih sil naglo napreduje, kar pa je glede na pomanjkanje premoga v Italiji razumljivo.

Težka industrija je danes navezana skoro izključno na državna naročila za gradbo železnic, oboroževanje in elektrifikacijo železnic. V Italiji prodira že spoznanje, da trpi težka industrija na neracionalni organizaciji in preveliki kapaciteti in da to stanje navzile izredno visokim uvoznim carinam ne bo več moglo dolgo trajati. Produkcija jekla je nazadovala od 1.785.500 ton v l. 1925. na 1.619.800 ton v l. 1926. in 1.594.500 t. v letu 1927. V prvi dveh mesecih t. l. pa je zabeležiti ponovno nazadovanje na 245.200 ton napram 289.300 ton v istem razdobju 1927. Tudi produkcija sirovega železa je letos (prva 2 meseca) nazadovala na 50.300 ton napram 86.100 ton l. 1927. Kapaciteta italijanskih jeklarn s 120 martinjskimi in 60 električnimi peči znaša 3 milijone ton in je torej izrabljena le s 50 %. Večina podjetij producira le 20.000 ton letno, kar je zelo neracionalno. Nemška proizvodnja n. pr. s petkratnim številom delavcev 10 krat toliko jekla kakor Italija. Znatno nazadovanje je beležiti tudi v ladjedeljski industriji. Lani je bilo spušenih v morje le 83 ladij (94.000 ton) napram 148 ladij (250.000 ton) v letu 1926. 1. marca je bilo v Italiji izven obrata 339 ladij s 350.000 t, napram 280 ladij s 218.000 t. 1. marca 1927. Tudi izvoz avtomobilov je letos močno nazadovale, predvsem zaradi ameriške konkurence. V prvih dveh mesecih t. l. je izvoz avtomobilov padel od 4913 na 3689, odnosno od 111 na 48 milijonov lir. Male tvornice avtomobilov sploh ne obratujejo, velike pa so obrat skrčile. Industrija umetne svile je letos po količini sicer nekoliko povečala izvoz, po vrednosti pa je izvoz umetne svile nazadovale od 98 na 78 milijonov lir.

— **Uredba o odpiranju in zapiranju trgovin.** Po dolgem oklevanju sta ministri za socialno politiko in minister za trgovino in industrijo predvčerajšnjim podpisala uredbi, s katero se imajo regulirati odnosi glede odpiranja in zapiranja obratovaleš kakor tudi glede delovnega časa. Uredba bo te dni objavljena v »Službenih Novinah« in bo stopila z istim dnem v veljavo. Od svoječasnega načrta se podpisana uredba le neznatno razlikuje. Ona obsega splošne norme, ki veljajo za vso državo. Podrobnejše določilce odlašajev se prepustijo velikim županom za svoja področja, in sicer po sporazumu s pristojnimi zbornicami.

— **Pred velikimi investicijami za zboljšanje mednarodnega telefonskega prometa.** Jutri se bo vršila v Beogradu velika licitacija za nabavo telefonskih in telegrafskih kablov, ki se imajo položiti na progi Beograd - Ruma - Slavonki Brod - Zagreb - Srebnica - Beograd (do avstrijske meje), dalje na progi Beograd - Novi Sad - Subotica (do madžarske meje). Na progi bodo postavljene moderne ojačevalne postaje. Stroški za nabavo in polaganje kablov s potrebnimi zgradbami bodo znašali okrog pol milijarde Din. Preko kabla med Beogradom in Nišem se bo lahko istočasno vršilo 100

pogovorov, na progi med Beogradom in Rumom 188, med Rumom - Zagrebom in Mariborom 55 in med Rumom - Novim Sadom in Subotico 80 pogovorov. Licitacija za ta dela se je že vršila lani v poletju, vendar zaradi težkih pogojev ni bila potrjena. Ponudbe za ta dela bodo stavila seveda le velika inozemska podjetja, ki lahko istočasno na podlagi zvez z mednarodnimi finančnimi krogi preskrbijo naši državi potrebna denarna sredstva. Poleg tega se bo v kratkem vršila tudi licitacija za dobavo morskih kablov za telefonsko zvezo med dalmatinskimi otoki in centralo v Splitu ter centralo v Dubrovniku.

— **K gradbi nove tekstilne tovarne.** Kakor smo že poročali, se gradi v Kranju na Gaštelu tovarna Kranjske tekstilne družbe z o. z. Novi objekti bodo obsegali tkalnice, ki bo nad 50 m dolga in 37 m široka, nadalje kotlarno in druge prostore. Preteklo sredo se je vršil na licu mesta pod vodstvom sreskega poglavarja gosp. Znidarčiča komisijonelni ogled.

— **Koncentracija v naši steklarski industriji.** Združene tvornice stekla d. d., prej Viljama Abela dediči, so kupile, kakor poročajo iz Beograda, od Beogradske zadruge polovico delnice Srbske tvornice stekla d. d. ter prevzele s l. majem njeno steklaro v Paračinu. Delničarji Srbske tvornice stekla, ki so obdržali ostalo polovico delnic, so dobili v novem upravnem svetu polovico mest. Med novimi odborniki je tudi načelnik ministrstva za trgovino in industrijo g. Mil. Savič. S to transakcijo je prišla skoro vsa jugoslovanska steklarska industrija v last združenih tvornic stekla d. d. Ta družba ima, kakor znano, svoje obrate predvsem v Sloveniji (Hrastnik, Zagorje, Straža, Rogaska Slatina); lani je potom fuzije z Daruvarsko tvornico stekla d. d. prevzela steklaro v Daruvarju, sedaj pa še steklaro v Paračinu.

— **Statistika konkurzov za april.** Jugoslovensko društvo za zaščito upnikov v Zagrebu je objavilo statistiko konkurzov za april. V tem mesecu je bilo registriranih v vsej državi (v oklepajih število konkurzov v odgovarjajočem mesecu pr. leta) 105 (77) konkurzov napram 104 (149) v marcu, 88 (121) v februarju in 79 (79) v januarju. Število konkurzov, ki je v drugi polovici pret. leta stalno nazadovale, je zopet prišlo narasčati. Po pravnih področjih je bilo v aprilu registriranih: v Srbiji in Črni gori 80 (april 1927 54) konkurzov, v Hrvaški in Slavoniji 7 (6), v Sloveniji in Dalmaciji 12 (7), v Bosni in Hercegovini 0 (0) in v Vojudini 6 (10) konkurzov. — V prvih štirih mesecih t. l. je bilo registriranih 371 konkurzov napram 426 konkurzov v istem razdobju leta 1926, in sicer po pravnih področjih: v Srbiji in Črni gori 266 (282), v Hrvaški in Slavoniji 40 (55), v Sloveniji in Dalmaciji 35 (36), v Bosni in Hercegovini 3 (9) in v Vojudini 24 (44) konkurzov.

— **Pokuševalnica na Zagrebškem zboru.** Pri severnem vходу v Zagrebški zbor, v levi vrsti samostojnih paviljonov se nahaja v prvem paviljonu pokuševalnica, ki jo je otvorila znana trdnika dr. A. Wander, d. d. Zagreb, za svoj priljubljeni preprati Ovomaltine. Ta pokuševalnica vpliva resno na obiskovalca s svojim poučnim in reči moramo, gotovo tudi znanstvenim značajem, prijazno pa s svojo čisto zunanostjo in s svojimi svetlimi barvami. Reklamo za Ovomaltine smo čitali že v raznih novinah, vendar mnogi še ne vedo, kaj je Ovomaltine. Zato nudi trdnika vsakemu posetniku zbora, da pokuša to po vsem svetu znano koncentrirano hranilo in da se prepriča o njegovem zelo prijetnem okusu. Ne zapustite Zagrebškega zbora, ne da bi posetili paviljon dr. A. Wandera, kjer je obiskovalec na razpolago strokovnjaki, ki vam bo dal vsa potrebna pojasnila o Ovomaltinu. 865

— **Uradni tečaji za maj.** Finančno ministrstvo je za maj določilo naslednje uradne tečaje: napoleonor 218,95, zlata turška lira 247,4, angleški funt 277,3, dolar (USA) 56,8, kanadski dolar 56,5, nemška marka 13,58, poljski zlat 6,37, avstrijski šiling 8, belga 7,93, penga 9,93, 100 francoskih frankov 223,65, 100 švicarskih frankov 1094,8, 100 italijanskih lir 299,5, 100 holandskih guldin 2290, 100 romunskih lejev 35,6, 100 bolgarskih levov 41, 100 danskih kron 1523, 100 švedskih kron 1524,5, 100 norveških kron 1519,5, 100 švicarskih pezet 952,5, 100 draham 74,7, 100 češkoslovanskih kron 168,3.

Borze

4. maja

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet slabši. Tečaj deviz se niso bistveno spremenili, edino deviza na Dunaj se je nekoliko okrepila. Razen v devizi na Trst je vso potrebo krila privatna ponudba. Med efekti je bil zaključen Sešir po 105.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je vojna škoda nekoliko okrepila. Pri slabem prometu se je trgovala le promptna po 437 (v Beogradu so bili tečaj nekoliko nižji). Med bančnimi papirji so bili pri običajnem prometu zaključki v Ljubljanski kreditni po 130, v Prašteditni po 810 — 812,5, v Jugobanki po 88 in v Srpski po 185 — 140. Med industrijskimi papirji se je okrepila Slavonija na 13 — 14 (zaključki). V ostalem je bil zaključen samo še Gutmann po 205. Večje notirajo 106 — 115, Trbovlje po 525 do 530.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22,92 — 22,92, Berlin 0 — 13,5925, Bruselj 0 — 7,9845, Budimpešta 0 — 9,9295, Curih 1093,5 — 1096,5 (1096) Dunaj 7,9855 — 8,0155 (8,0005), London 276,91 do 277,71 (277,31), Newyork 56,72 — 56,92 (56,82), Pariz 0 — 223,7, Praga 168,04 do 168,84 (168,44), Trst 298,125 — 300,125 (299,125).

Zagreb. Amsterdam 22,89 — 22,95, Dunaj 7,9855 — 8,0155, Berlin 13,5766 — 13,6066, Bruselj 7,9145 — 7,9545, Budimpešta 9,9145 do 9,9445, Milan 298,258, London 276,91 do 277,71, Newyork 56,77 — 56,97, Praga 222,7 do 224,7, Praga 168,04 — 168,84, Curih 1093,5 — 1096,5.

Trst. Beograd 33,3 — 33,6, Dunaj 264,25 do 270,25, Praga 56,1 — 56,4, Pariz 74,57 do 74,875, London 92,575 — 92,775, Newyork 18,94 — 19, Curih 365 — 367, dinarji 33,25 do 33,75.

Dunaj. Beograd 12,4875 — 12,5275, Berlin 169,14 — 170,24, London 34,6325 — 34,7325, Milan 37,38 — 37,48, Newyork 709,35 — 711,85, Pariz 27,9150 — 28,0150, Praga 21,0175 do 21,0975, Curih 136,71 — 137,21, dinarji 12,41 do 12,47.

Curih. Beograd 9,1325, Berlin 124,10, Newyork 518,90, London 25,3225, Pariz 20,42, Milan 27,33, Praga 15,38, Budimpešta 90,66, Bukarešta 3,21, Sofija 3,745, Varšava 58,20, Dunaj 73,05.

Effekti.

Ljubljana. Investicijski 91 — 0, Celjska 158 — 0, Ljubljanska kreditna 128 — 0, Prašteditna 807,5 — 0, Kreditni zavod 157 — 175, Večve 105 — 0, Ruše 265 — 280, Stavbna 56 — 0, Sešir 105 — 105 (105).

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 436 — 437, kasa 436 — 437, za maj 438,5 do 440, za junij 443 — 444, za december 463 do 466, investicijsko 90,5 — 91,5, agrarne 57,25 — 58; bančne vrednote: Kreditna 58 — 0, Hipo 58,25 — 59, Jugo 87 — 88, Ljubljanska kreditna 130 — 132, Narodna 6630 — 6680, Prašteditna 810 — 815, Srpska 137 — 139, Zemaljska Sarajevo 145 — 148, Poljo 16,5 — 0; industrijske vrednote: Našička 1775 — 0, Gutmann 200 — 210, Slavski 115 — 0, Slavonija 13,5 — 14,5, Daniča 135 — 145, Drava 0 — 75, Sečerska Ovišek 500 — 525, Tvornica vagonov 80 — 85, Večve 106 — 115, Dubrovačka 445 — 460, Trbovlje 525 — 530.

Beograd. Vojna škoda 434 — 434,5, agrarne 91 — 92.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (4. t. m.) Les: Tendence trvrsta. Zaključena sta bila 2 vagona, in sicer 1 vagon desk, smreka, jelka, I, II. fco vagon naklad. postaja po 560 in 1 vagon tramov, po kupčevski noti, fco vagon meja po 285. Deželni prideliki: Tendence nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Cene so ostale nespremenjene. Nudi se pšenica (78/79 kg, 2 %, slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dnj): baška, promptna po 410 — 412,5, slavonska, promptna po 297,5 — 400; turščica (slov. postaja, navadna tarifa, plač. 30 dnj): baška, promptna po 345 — 347,5, za maj po 350 — 352,5, čimkvantni, promptni po 350 — 355; oves: baški, zdrav, rešetan, promptni 305 — 310; moka: ovg, fco Ljubljana, plač. po prejemu po 555 — 565.

Novosadska blagovna borza (4. t. m.) Tendence nespremenjena. Cene so ostale nespremenjene. Promet: 2 vagona pšenice, 1 vagon ovesa

Iz življenja in sveta

Kako so pokopali Wrangla

Znanega vojaškega nasprotnika boljševikov, generala Petra Nikolajeviča Wrangla so pokopali nad vse preprosto v Uccleu poleg Bruslja. Pokojnik je zahteval, da se mora vršiti pogreb strogo po predpisih ruskega ceremonijela. Izrazil je željo, naj ga pokopljejo brez časti in sijaja.

Ko so prinesli Wranglovo truplo iz so-be, se je pred hišo razvrstilo 50 pevcov. Krsta je bila ovita z rusko carsko zastavo, vrh katere sta ležala generalov astrahanski kalpak in meč. Za krsto so korakali pokojnikova vdova, štirje sinovi in general Hartmann. Ruski caristični častniki so nosili pokojnikova odlikovanja, trije pravoslavni duhovniki pa so peli žalne molitve. Tudi kozakov ni manjkalo. Trije so jahali na konjih v svečanih uniformah in srednji je nosil carsko zastavo.

Posmrtna maša za Wranglom se je čitala v Bruslju. Nato so položili balzamirano generalovo truplo v provizoričen grob na pokopališču Uccle. Tu so namreč pokopani tudi ruski vojniki, ki so med vojno umrli v Belgiji. Wranglovi telesni ostanki se pozneje prenesejo v našo državo. Pokopali jih bodo v ruski cerkvi blizu Beograda.

Dunav je slan!

V sredo, dne 2. maja so v Lincu razkladali z vlačilca «M. F. T. R. 658» 40 vagonov soli. Delo je šlo izprva gladko od rok. Vreče so naložili na neki leseni oder na bregu, ki je molen precej globoko v vodo. Naenkrat je oder začutil, da je njegovo breme pretežko. Udal se je in sol je z glasnim pljuskom štrbunknila v vodo.

Od 40 vagonov kuhinjske soli so rešili samo 3000 kg — ostalih 397.000 kg se je raztopilo v vodi. Tovor so skušali izvleči na suho, a ker so bila pri tem resno ogrožena življenja mornarjev in drugih ljudi, ki so pri tem pomagali, so naposled poskus opustili in ostavili Dunav, da se osoli do mile volje.

Poroka na laškem dvorcu

Prošle dni sta se v Italiji poročila sin genovskega vojvode oz. nečak laškega kralja ter princesa Lidija Arenbergova. Naša slika kaže nevesto in ženina.

Nobilov psiček noče z gospodarjem

Težko je oditi otroku z doma brez blagoslova staršev — in težko je bilo Nobilu že pred dvema letoma, ko se je prvič odpravil čez severni tečaj. Njegova pot čez arktične kraje je bila zelo nesigurna, usoda pa neizvestna do skrajnosti. Zazelel si je spremljevalca. Tega mu ni bilo treba dolgo iskati. Našel ga je kmalu v podobi svojega psička «Pipina».

Ta pes je imel potem, ko se je Nobil vrnil v Italijo, izredno čast, da je sedel za isto mizo z generalom in z Mussolinijem. Pogrnil so zanj mizo kakor za ostale odličnike; in da je bila komedija se odličneje, so odlikovali ščene z — zlato svetinjo za hrabrost.

Letos, ko je Nobil sam gospodar in zapovednik ekspedicije, si je izbral «Pipina» vnovič za spremljevalca. Mislil si je: z njim sem imel prvič srečo — imel jo bom morda še drugič! A dočim je bilo ščene na prvi vojni pokorno, je postalo sedaj renitentno in je hotelo skočiti pred startom iz «Italije». Bogve, čemu? Mogoče je imelo slabe slutnje — živali pa imajo časih boljši instinkt kakor ljudje...

Kličejo, kličejo... »Italie« ni

«Italija» je odinila iz Stolpa v četrtek zjutraj ob 3. uri 10 minut. Odletela je v smeri proti Spitzbergom. Ob treh so se zavrteli stroji in kmalu nato se je poslovil Nobil od svoje žene in otroka.

Start je potekel gladko. Zadnja vremenska poročila pred odletom so se glasila ugodno. Najavljala so lepo vreme in so napovedovala vetrove samo

nad Norveško, v Kingsbayu pa čisto nebo brez oblakov.

Nobil je izjavil pred poletom to-le: «Vožnja od Milana do Stolpa je prva etapa mojega poleta. Šele od tu naprej se začne arktična ekspedicija. «Italija» bo letela čez Vzhodno morje proti Stockholmu ter bo skušala doseči finski nabrežje. Preletela bo finske planine ter se ustavila v Vadsöju. To progo bo preletela ladja v 24 do 30 urah. Postanek v Vadsöju bo trajal približno 4 ure, nakar se bo «Italija» obrnila dalje

proti severu. Zračno ladjo so v Nemčiji opremili še z rešilnimi čolni iz gumija. Zadnje vesti poročajo, da ni o «italiji» duha ne sluha. Več postaj je skušalo govoriti z Nobilom, vendar ni mogel noben radio-telegrafist dobiti zveze. Zadnja poročila so prišla iz bližine Stockholma. Glasila so se, da je na ladji vse zdravo in da vozi «Italija» dokaj srečno. Potem se radio ni več oglašil. Seveda pričakujejo vse radio-postaje nadaljnjih vesti o usodi «Italije» z veliko nestrpnostjo.

Človek, ki bo vzletel v svetovni prostor

Kakor smo že včeraj poročali, so sklenile Opelove delavnice na Nemškem pogodbo z letalcem Antonom Raabom, da bo vodil prvo letalo, ki ga bo gnala raketa. Pri prvih poskusih se bo dvignil Raab do višine 15.000. Naša slika ga kaže na levi strani, na desni pa je vodja delavnice Fritz von Opel, ki bo v kratkem preizkusil tudi nov tip raketenega avtomobila.

Mussolini sprejema

Neki dopisnik berlinske «Vossische Zeitung» opisuje na sledeči način, kako je prišel do Mussolinija:

«Pri vходу in na stopnišču palače Chigi opaziš že znani prizor: livrirane služabnike kakor v vseh ministrstvih sveta, tajne policiste v civilu, s klobukom, ki je pomaknjen opozarjajoče neopozorljivo na glavo, ali pa brez klobuka, in ki pozdravljajo dolece in odhajajoče z rimljanskim pozdravom. Zgoraj v veliki predsobi z razkošnimi gobelini s prizori iz življenja Aleksandra Velikega, so vedno ljudje, ki čakajo. To je obenem predsoba za vladni tiskovni oddelek. Na levi od tu, tam kjer stojte tri, štirje možje ob vratih, je prava predsoba k ministrskemu predsedniku. Neki služabnik zakliče moje ime. Eden ali dva majhna prehoda, štirje, pet mož, ki te vpludno opazujejo in potem odpre nekdo visoka tapetna vrata, ki vodijo v avdijenčno dvorano. To je nekakšna plesna dvorana, v kateri se svetlikajo široka parketna tla, ki jih moraš prekoračiti. Kajti čisto na koncu, v kotu ob velikem oknu, ki gleda na korzo, v črnem cutawayu stoji Mussolini...»

Dobro je mož zavarovan!

Pred obiskom afganistanskega kralja v Moskvi

Gospa Kallinova: »Sedaj ne, moj mož se vežba v poklonih!«

Angleška knjiga o svetovni vojni

Angleški državnik Winston Churchill je izdal imenitno knjigo z naslovom «Svetovna kriza med leti 1916. in 1918.». Poznavalci državnika trdijo, da gre te-

mu delu prvo mesto med njegovimi publikacijami. Knjiga je takšna, da ga «usposablja za voditelja naroda in države».

Celotna publikacija obsega dva debela zvezka, ki popisujeta višek svetovne vojne tja do njenega zaključka. Kaj pa da se nahajajo v knjigi poleg referatov tudi pikre opazke in ostre kritike; Churchill je cel mož in ne da kratiti pravice, ki gre človeku njegovega formata in koncepta. So generali, katere je Churchill v svojem delu naravnost zmel. Prizanesel ni niti velikim talentom, preizkušenim voditeljem.

Med vojskovodji, ki so se jedva izmuznili skozi njegovo rešeto, je tudi francoski maršal Joffre. Churchill ga popisuje ironično in pikro. Joffrejev stan je po Churchillovih besedah «generalni štab brez zemljevida»; maršalova miza je prazna, «brez papirja in črnila» itd. Originalen je vojskovodja v svojem živ-

ljenju: miren mož, ki ga ne razbena stvar. Vedno vesel in vever. Jedu mu izborna dišijo, ker živi zmerno; medtem ko grme na frontah topovi «je maršal pogrezen v globoko spanje». To življenje karakterizira Churchill z besedami: «... la vie d'un bon rentier...». Kadar prehitijo Joffreja dogodki, se le malo zamisli: pogladi svojo mogočno glavo in zagodrnja «Pouvre Joffre». «Pri tem pa mu dobje nekakšen komičen izraz, ki priča, da je zadrega že premagana.

Seveda ni Churchill tako obziren do vseh, ki jih popisuje v svojem delu. So vojskovodje, ki jih raztrga brez usmiljenja. A to je baš, da močne osebnosti ne apelirajo nikdar na sočutje. Njihova pot

'Bajazzo' preobleko

Izdelujemo samo iz angleškega najfinjšega koverkot platna. Vsak motociklist naj si ga nabavi. Stane samo Din 180.—

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA

Sport

Finska — Jugoslavija 1 : 1

Prvi dan tekmovanja za Davisov pokal v Zagrebu. — Avstrija vodi proti Filipinom 2 : 0, Danska proti Poljski tudi 2 : 0.

Zagreb, 4. maja. Danes popoldne se je na Haškovihi igriščih v Maksimiru začela prva runda tekmovanja za Davisov pokal. Kakor znano nam je žreb določil za prvega protivnika Finsko, match nam je pa žreb tudi določil v Zagrebu, Finski tennismeni so pri nas domala neznani, toda njihovi uspehi na nedavnem turnirju v Rimu — Grahn je močnega laškega igrača Serventija gladko porazil 6 : 2, 6 : 3, Francoza Thourneysena pa 6 : 3, 5 : 7, 6 : 3 in je šele v četrti rundi izgubil napram bivšemu avstralskemu prvaku Pattersonu 3 : 6, 5 : 7 — dokazujejo, da imamo letos opravka z moštvo, ki je bržčas še močnejše od Indijcev, proti katerim smo lani izgubili. Rezultat 1 : 1 prvega dne je torej za nas zelo časten in nam daje upanje, če že ne na zmago vsaj na pičel poraz. — Rezultata današnjega dne: Arne Grahn (Finska) : Aleksander Popović (Beograd) 6 : 3, 6 : 2, 6 : 3; Franjo Schäffer (Hašk) : Nils Grottenfeld (Finska) 6 : 3, 2 : 6, 9 : 7, 7 : 5. V zagrebških sportnih krogih vlada sprito teh rezultatov velik optimizem. — Jutri se igra double Grahn-Grottenfeld : Popović-Schäffer. Od tega matcha utegne biti odvisen končni rezultat, zakaj po lahki Grahnovi zmagi nad Popovićem skoro ni pričakovati, da bi Schäffer imel kaj izgledov napram njemu, med tem ko je izid Grottenfeld : Popović še negotov.

Dunaj, 4. maja. Danes se je tu začela prva runda letošnjega tekmovanja za Davisov pokal. Zmagala sta oba Avstrijca nad zastopnikoma Filipinov in sicer Artens nad Aragonom 6 : 3, 6 : 3, 6 : 3, Matejka pa nad Ingayom 6 : 2, 6 : 2, 6 : 4. Avstrija vodi 2 : 0.

Varšava, 4. maja. V današnjem matchu za Davisov pokal med Poljsko in Dansko je zmagal Ullrich (Danska) nad Zolarovim (Poljska) 3 : 6, 6 : 3, 6 : 2, 6 : 4 in Petersen (D.) nad Varminkim (P.) 6 : 2, 3 : 6, 6 : 4, 6 : 2. Danska vodi 2 : 0.

K tekmi Gradec — Ljubljana

V letošnji pomladanski sezoni smo imeli par močnejših nogometnih prireditvev. Sem bi bilo prištevati gostovanje budimpeštanskih profesionalov za Veliko noč (Kispesti), no in naš domaći «derby» Ilirija : Primorje takoj naslednjo nedeljo. Vse skupaj pa seveda v primeri s programi, ki jih absolvirajo n. pr. zagrebški in beograjski klubi, ni mnogo.

V nedeljo nastopi graška reprezentanca proti naši domaći. To prireditev moramo seveda šteti med močnejše, saj bo na naši strani nastopila enajstletica, ki jo bo podsavezni kapetan označil kot našo najmočnejšo, tisto, ki je vredna, da zastopa sportno Ljubljano napram zunanjim nasprotnikom. Graški nasprotnik spada, o tem ni dvoma v boljšo kategorijo. O tem pričajo rezultati, ki jih je dosegla graška reprezentanca v poslednjih časih: proti Zagrebu lanske jeseni v Zagrebu 2 : 1, letošnjo spomlad v Gradcu 2 : 0, in to tik neposredno po sijajnih uspehih, ki so jih dosegla zagrebška moštva na domačih in med narodnih tleh, in ki so se vsem v spominu; v nedavno odigranem turnirju za pokal (Ländercup) je reprezentanca Stajerske, ki jo tvorijo seveda sami Gradčani, odnesla zmago porazivši Gornjo Avstrijo 3 : 0. Predarlško 3 : 0, Koroško 8 : 2 (!) in Tirolsko 4 : 1, od ostalih rezultatov je omeniti zmago nad reprezentanco dunajskih

naprej ne glede na to, če pride do ali če se zlomi preden ga doseže.

Čreda krav pod vlakom

Pri Dornbachu in Alzaciji se je pred nekaj dnevi pripetila nenavadna nesreča. Na travniku, čez katerega teče brzovlak Ostende—Bazel, se je paslo šest in dvajset repov goveje živine. Naenkrat se je v daljavi oglašil brzlik lokomotive. Čreda, ki se je do tega časa mirno pasla in se ni zmenila za okoličnega, je vsled tega pobesnela in se razbežala na vse strani.

Pastir, ki so mu bile izročene krave v varstvo, je hotel preprečiti zmedo med živino in je pognal govedo čez železniški nasip. Bilo pa je že prepozno: brzovlak je prihrumel z veliko brzino in lokomotiva je raztrgala devet krav. Tudi nesrečni pastir je prišel pri tem dogodku ob svoje mlado življenje. Ko lesa so raztrgala živino na kose. Zdravo kožo je odnesla jedva desetorica krav, ostale so na mestu poginile. Samo nekatere so še utegnili v zadnjem hipu zaklati in jih izročiti mesarjem.

A. & E. Skaberné Ljubljana

Največja izhira

češkega in angleškega

sukna,

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

Predsednik je z enoličnim glasom nekaj čital, toda jaz ga kakor da nisem čul. Rdečica me je obličala in po pravici, zakaj tisto sekundo, ko sem sedel, se je zgodilo nekaj, česar nisem pričakoval. V sleherni izmed klopi je bilo prostora za tri osebe. Moja soseda sta bila eden izmed obeh Harincourtov in gospod d'Aulnoy. Harincourt, ki je bil vstal, da sem mogel na svoje mesto, vobče ni sedel nazaj, ampak se je tiho, ne da bi me pogledal, umaknil na konec prehoda; tam se je s hrbotom naslonil na neki pulit in obstal z očmi uprtimi v predsednika, malomarno se pahljaje s klobukom. Čez pol minute je storil gospod d'Aulnoy enako. Nato je trojica, ki je bila za menoj, mirno vstala in si poiskala druge prostore, ne da bi mi privoščila pogled. Trojica pred menoj je napravila istotako. V nekaj trenutkih sem bil sam sredi skupščine, ki me je gledala kakor gobavca.

Moral bi se bil pripraviti na to demonstracijo; toda prišel sem bil nepripravljen in zdaj mi je obraz žarel pred temi radovednimi pogledi kakor pred gorečim ognjem. Presenečen sem bil in nisem mogel skriti svoje zmedenosti; kamorkoli sem pogledal, povsod sem videl samo porogljive oči in prezirljive obraze; toda ponos mi ni dal pobesiti glave. Nekaj minut nisem čutil ničesar razen teh neznosno žaljivih pogledov. O čem govori predsednik, nisem razumel, zakaj njegov glas je bil zame samo mrmranje, ki mu nisem mogel razločiti pomena.

Toda gnev in sovraštvo sta med tem utrjevala mojo voljo;

oblak, ki mi je ogrinjal duha, se je naposled razpršil in prejšnja napetost me je obšla iznova. Enolično čitanje je mahoma prestalo in pričela se je vrsta kratkih, živahnih vzklikov, vprašanj in odgovorov, imen in odzivov. To me je predramilo. Čitanje protesta je bilo pri kraju in zdaj so glasovali o njem.

Kmalu sem moral priti na vrsto; trenutek se je bližal. Ob slehernem glasu — ni mi treba omeniti, da so bili vsi pritrdilni — so se obrazi zborovalcev obrnili v tisto stran, kjer sem sedel, in njih oči so se sovražno in zmagoslavno, če ne, pa vsaj radovedno uprle vame. V drugačnih okolištinah bi me bilo to nemara plašilo, a zdaj nisem čutil ničesar podobnega. Bil sem dovoli močan, da sem kljubujem. Neprijazni pogledi tolikih ljudi, ki so se nekaj imenovali moje prijatelje, zaničljivi pogledi novopečencev, članov rodbin, ki so bile šele nedavno dobile plemstvo, nekatere baš po priprošnji mojega očeta, pa zavest, da me vsi zapuščajo samo zato, ker se odkrito zavzemam za prepričanja, ki jih je vsaj polovica njih z besedami zdavnaj priznala, vse to me je navdajalo z zaničevanjem, ki ni bilo nič manjše od njihovega zaničevanja do mene; in mimo tega sem vedel, da bi me odslej vsako popuščanje neizbrisno osramotilo. Mostovi za mojim hrbotom so bili porušeni!

Z druge strani pa je bila tudi skupščina v zadregi. Takrat ljudje še niso bili vajeni parlamentarnih borb in dvobojev z jezikom, ki so pogosto bolj smrtonosni od onih, pri katerih odloča meč; večino prisotnih članov sta težila dvom in negotovost in vse je čakalo, kaj bo. Njihova voditelja, brata de Saint-Alais, izmed katerih je starejši načeloval dvorjanom, mlajši pa uradniškemu in parlamentnemu plemstvu, nista mogla dopustiti niti najmanjše opozicije, odkar se je bilo vkoreninilo načelo popolnega enodušja. Človek, čeprav samo eden, ki je napotoval enodušju, se jim je moral zdeti po tem takem zapreka, ki jo je bilo treba za vsako

ceno odstraniti.

»Gospod grof de Cantal?« je kliknil predsednik.

Toda gledal je mene, ne tistega, ki ga je klical.

»Odobravam!«

»Gospod vikont de Marignac?«

»Odobravam!«

Nato je ga imena nisem čul, zakaj v mojem razburjenju se mi je zdelo, da gleda vsa zbornica name, da mi bo v odločilnem trenutku zmanjkalo glasu in da bom stal pred njimi nem in osramočen za vselej. Na to sem mislil, ne na to, kar se je godilo; a zdajci se mi je vrnila oblast nad seboj. Začul sem poslednji ime pred svojim, ime gospoda d'Aulnoy, in slišal sem njegov odgovor. Nato se je sredi globoke tišine oglasilo moje ime.

»Gospod de Saux?«

Vstal sem. S hripavim glasom, ki se je zdel meni samemu tuj, sem odgovoril:

»Ne odobravam tega protesta!«

Pripravil sem se bil na izbruh togote, a ni ga bilo. Namestu tega je stresel dvorano gromovit meh, v katerem sem dobro razločil glas markiza de Saint-Alais. Rdečica mi je planila v obraz. Smeh je trajal nekaj časa, razgrmel se do viška, pojenjal in spet narasel, kakor da so vsi zgovorjeni in s premislekom podaljšujejo mojo muko. Toda uspeh grohota je bil čisto drugi, nego so nameravali smejači. Tudi najbolj molčečemu človeku se kdaj zgodi, da ga mahoma obide dar zgovornosti. Pozabil sem vse Rochefoucauldove in Liancourtove perijode, ki sem se bil založil z njimi; pozabil sem odlomke iz Turgota, ki sem si jih bil vtisnil v spomin; besede, ki so valoma udarile iz mene, niso bile ne preiščljene, ne pripravljene, ne nameravane.

B. S. A.

MOTOCIKLI

najnovejših
modelov 1928.

svetovno znane tvrdke

Schmel Arms Ltd. Birmingham

so na boljši!

Zahtevajte cenike in ponudbe! Rezervni deli vedno v zalogi.

Promptno iz skladišča Vam nudi zastopstvo za mariborsko oblast:

Automobiles-Motocycles, Maribor, Irg Svobode 6

Za ljubljansko oblast:

Pavel Stele, Ljubljana, Poljanska cesta 3. Tel. 2942

Druga POKUŠNJA VIN

Centralne vinarne d. d.

v Unionski kleti 5., 6. in 7. maja 1928.

Stereoskop za plastično gledanje

v žepni obliki
kaže presnet-
ljivo razočno
originalne akte
krajne slike
kakor Ceylon
Amsterdam
Pompeji Praga
i t. d.

Razpošilja
Novinski biro. Ljubljana Selenburgova 7/II
Cena aparatu z 10 dvoimni slikami 90 Din.
Nadalje serije slik po 35 Din.
Poštne prosto

Za jugoslovanski patent št. 753 od 1. maja 1922 na: »Postupak za odlučivanje ulja« (»Verfahren zur Ausscheidung von Oel«) se iščejo kupci ali odjemalci licenc.

Cenj. ponudbe na: ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Selenburgova ulica. 6060-a

Parketne desčice

hrastove
in bukovne

TRSTJE za strope

iz najboljšega
materijala

Bakula

(leseno pletivo)
za strope in stene

Strešno lepenko in lesni cement

dobavlja takoj v vsaki množini naj-
cenejeJOS. R. PUH
Ljubljana, Gradaška ulica 22.
Tel. inter. 2513

Rimske toplice

Jugoslovanski Gastein, radio-aktivne toplice 37° C. Direktna zveza brzdovakov Praga, Berlin, Wien, Linz, Graz. Zdravi protin, revmatizem, ishias, ženske bolezni, nevralgije, posebno učinkuje proti nespanju in slabem teku. Cene cele penzije: v predseziji Din 60, v seziji Din 80.

Nizke cene!

Prepričajte se!

Kdor hoče kupiti moderno in solidno izdelano vsakovrstno

pohištvo

naj si ogleda zalogo pri EGIDIJU in KARLU ERJAVEC, Brod (poleg Tacenskega mostu), št. Vid nad Ljubljano. Ogled tudi ob nedeljah. Za delo jamčim. Daje se tudi na obrokel.

Rast brade pri damah

in vse nadležne dlačice na tilniku, pod oazduho in na obrazu odstranite sami na najpriprostejši način z molim preizkušnim odstranjevalcem dlak — Kompletni samo Din 60 franko, ako pošlete denar naprej.

Kosm. laboratorij
W. ECKHARDT, Augsburg, Deutschland.
Bavenergerstr. 12/93.

Lep naj bo

Vaš dom.

Slikarje in pleskanje naj Vam vedno preskrbi Ivan Košak, Bleiweisova cesta št. 15. Slikarstvo in pleskarstvo. Najmodernejši vzorci!

Perje

gosje račje kokoške in purje proda
vsako množino in po najnižji ceni
tvrdka E. VAJDA, Čakovce, Medje-
murje. Telefon št. 59. 60. 8

KUPI SE:

I event. 2 stacionarni PARNI LOKOMOTIVI, rabljeni, vsaka po 230/280 HP. Reflektira se samo na dobro hranjene stroje najnoveše konstrukcije.

PRODA SE:

I pogonski PARNI STROJ s 50 HP (Antriebsdampfmaschine) rabljen, izdelek Breit & Daněk, po jako ugodni ceni. Ponudbe za oboje na oglasni oddelek »Jutra« pod »Para DDD«.

A. JANKOVEC

HAIR-K. SOU

MEŠTNI TRG
11-18-19

Zahvala.

Ob prerani izgubi našega ljubljene sina in brata, gospoda

Franca Juvana

vojn. invalida in trafikanta

Izrekamo tem potom iskreno zahvalo za vsa izražena sožalja, za poklonitev krasnega cvetja in za častno spremstvo pri pogrebu pokojnika. Izredno zahvalo smo dolžni Udruženju vojn. invalidov in njega tainiku g. Horvatu ter Udruženju tobačnih trafikantov v Ljubljani.

Vsem skupaj tisočera zahvala in Bog plačaj.

Vodmat, 4. maja 1928.

ZAHVALOČI OSTAJI

LOV

občine Krašnja bo na dražbi
dne 15. maja ob 11. uri dop. pri
srez. poglavarstvu v Kamniku

Županstvo v Krašnji,

dne 2. maja 1928

Bančna tvrdka

ki dela z močnim kapitalom.

išče

ZASTOPNIKE

za prodajo Vojne škode (Ratne škode)
na odplačilo. Točno in direktno zaračuna
vanje. Javiti se je na Jugoslovanske Ru-
tolf Mosse A. D. Beograd, pod znakom
(100-183). 4988-a

Ali ste se že naročili
na „Ponedeljek“

Nenadoma nas je zapustil nad vse
ljubljeni

Alojz

visokošolec

v najlepši dobi svojega življenja 2. t. m.
na Dunaju.

Nepozabnega prepeljemo v Borovnico,
kjer se položi k zadnjemu počitku na do-
mačem župnem pokopališču.

Čas pogreba se objavi naknadno.

Borovnica, dne 3. maja 1928.

Žalujoča rodbina Petričeva.